

## Wymagania edukacyjne z języka polskiego w klasie ósmej

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
<b>KSZTAŁCENIE LITERACKIE I KULTUROWE</b>					
<b>ŻYCIOWE WĘDRÓWKI</b>					
Adam Mickiewicz <i>Stepy akermarskie</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, co to jest obraz poetycki</li> <li>– wskazuje i nazywa wybrany środek poetycki</li> <li>– cytuje fragmenty przekazujące wrażenia zmysłowe</li> <li>– rozpoznaje bohatera lirycznego</li> <li>– wyjaśnia, co robi bohater liryczny</li> <li>– nazywa przestrzeń pokazaną w utworze</li> <li>– zna pojęcie sonetu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyodrębnia obrazy poetyckie w utworze</li> <li>– wskazuje i nazywa podstawowe środki językowe</li> <li>– nazywa zmysły, które zostały przywołane w tekście</li> <li>– utożsamia bohatera lirycznego z osobą mówiącą</li> <li>– dostrzega motyw wędrówki</li> <li>– omawia przestrzeń zobrazowaną w utworze</li> <li>– wyróżnia sonet spośród innych gatunków lirycznych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia zawartość obrazów poetyckich</li> <li>– wskazuje i nazywa zastosowane w utworze środki językowe</li> <li>– ustala, jakimi środkami językowymi zostały przekazane wrażenia zmysłowe</li> <li>– wstępnie charakteryzuje bohatera lirycznego</li> <li>– omawia motyw wędrówki</li> <li>– wie, że przestrzeń ma znaczenie symboliczne</li> <li>– omawia cechy sonetu jako gatunku lirycznego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia relacje między obrazami poetyckimi</li> <li>– określa funkcję zastosowanych w wierszu środków językowych</li> <li>– omawia wrażenia zmysłowe przedstawione w tekście</li> <li>– omawia postać bohatera lirycznego</li> <li>– omawia znaczenia związane z motywem wędrówki</li> <li>– omawia symbolikę przestrzeni</li> <li>– wyjaśnia, jak sonet jako gatunek łączy się ze sposobem obrazowania w utworze</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem językowych środków opisu</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
Edward Stachura <i>Wędrowką życie jest człowieka...</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, co może być motywem</li> <li>– wskazuje wersy, w których ujawnia się osoba mówiąca</li> <li>– przypomina, co to jest pytanie retoryczne</li> <li>– formułuje jedno pytanie do tekstu</li> <li>– wie, co to jest teza</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– dostrzega w tekście motyw wędrowki</li> <li>– zbiera informacje o osobie mówiącej</li> <li>– cytuje pytania retoryczne</li> <li>– formułuje kilka pytań do tekstu</li> <li>– cytuje wers o charakterze tezy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia motyw wędrowki wykorzystany w wierszu</li> <li>– omawia osobę mówiącą w wierszu</li> <li>– ustala, czego dotyczą pytania retoryczne</li> <li>– formułuje pytania do tekstu</li> <li>– wyjaśnia, czego dotyczy teza zawarta w utworze</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia symboliczne znaczenia związane z motywem wędrowki</li> <li>– omawia życiową postawę osoby mówiącej</li> <li>– omawia funkcję pytań retorycznych</li> <li>– formułuje wszystkie możliwe pytania do tekstu</li> <li>– ustosunkowuje się do tezy zawartej w utworze</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem symboliki motywu wędrowki</li> </ul>
Jarosław Marek Rymkiewicz <i>Ogród w Milanówku, pieśń nocnego wędrowca</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przypomina, co może być motywem</li> <li>– wymienia bohaterów utworu</li> <li>– dostrzega osobę mówiącą w wierszu</li> <li>– łączy odpowiednie środki językowe z opisem przestrzeni</li> <li>– wskazuje wersy, w których jest mowa o Bogu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– dostrzega motyw ogrodu w tekście</li> <li>– wydobywa informacje o bohaterach utworu</li> <li>– zbiera informacje o osobie mówiącej</li> <li>– wskazuje środki językowe opisujące przestrzeń</li> <li>– wstępnie określa relacje między Bogiem, człowiekiem i naturą</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia motyw ogrodu występujący w wierszu</li> <li>– porządkuje informacje o bohaterach utworu</li> <li>– krótko wypowiada się na temat osoby mówiącej</li> <li>– nazywa środki językowe opisujące przestrzeń</li> <li>– wypowiada się na temat relacji między Bogiem, człowiekiem i naturą</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia symboliczne znaczenia motywu ogrodu</li> <li>– omawia bohaterów utworu</li> <li>– omawia osobę mówiącą</li> <li>– omawia sposób obrazowania przestrzeni</li> <li>– omawia relacje między Bogiem, człowiekiem i naturą</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem relacji między Bogiem, człowiekiem i naturą</li> </ul>
Caspar David Friedrich,	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia główne elementy przedstawione</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– nazywa elementy przedstawione na obrazie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia elementy przedstawione na</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia sytuację przedstawioną na obrazie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje obraz ze</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
<i>Wędrowiec nad morzem mgły</i> (reprodukcja obrazu)	<ul style="list-style-type: none"> <li>na obrazie</li> <li>– opowiada, co przedstawia obraz</li> <li>– rozpoznaje motyw wędrowki</li> <li>– dostrzega różne rodzaje przestrzeni pokazane na obrazie</li> <li>– przedstawia podstawowe informacje związane z postacią pokazaną na obrazie</li> <li>– zna pojęcie <i>perspektywa</i></li> <li>– układa krótki monolog wewnętrzny</li> <li>– tworzy prosty opis obrazu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wydobywa znaczenia dosłowne dzieła</li> <li>– omawia elementy związane z motywem wędrowki</li> <li>– nazywa rodzaje przestrzeni pokazane na obrazie</li> <li>– omawia postać przedstawioną na obrazie</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega perspektywa</li> <li>– układa monolog wewnętrzny</li> <li>– tworzy opis obrazu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>obrazie</li> <li>– wydobywa znaczenia przenośne dzieła</li> <li>– omawia znaczenia związane z motywem wędrowki</li> <li>– omawia przestrzeń pokazaną na obrazie,</li> <li>– omawia znaczenia związane z postacią przedstawioną na obrazie</li> <li>– omawia perspektywę obrazu</li> <li>– tworzy rozbudowany monolog wewnętrzny</li> <li>– tworzy ciekawy opis obrazu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia znaczenia przenośne dzieła</li> <li>– łączy motyw wędrowki przedstawiony na obrazie z innymi dziełami</li> <li>– omawia znaczenia związane z przestrzenią ukazaną na obrazie</li> <li>– omawia malarskie sposoby pokazania postaci i związane z nią znaczenia</li> <li>– omawia znaczenia obrazu wynikające z wykorzystania perspektywy</li> <li>– tworzy rozbudowany monolog wewnętrzny związany ze znaczeniami obrazu</li> <li>– opisuje obraz – zwraca uwagę na środki języka malarskiego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>szczególnym uwzględnieniem roli środków języka malarskiego dla tworzenia znaczeń naddanych dzieła</li> <li>– tworzy monolog wewnętrzny – podkreślają subiektywizm wypowiedzi i emocje</li> <li>– opisuje obraz ze szczególnym zwróceniem uwagi na wrażenia, jakie wywołuje na odbiorcy</li> </ul>
Wirtualny spacer – literackie gry planszowe	<ul style="list-style-type: none"> <li>– we wskazanym programie internetowym opracowuje (z pomocą) grę planszową</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– we wskazanym programie internetowym opracowuje grę planszową</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– w samodzielnie wybranym programie internetowym opracowuje grę planszową</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– w samodzielnie wybranym programie internetowym opracowuje grę planszową, dodaje do niej zagadki literackie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie tworzy ciekawą, o dużym stopniu skomplikowania literacką grę planszową</li> </ul>
<b>MAŁE OJCZYZNY</b>					
Adam Mickiewicz <i>Pan Tadeusz</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza wybrane elementy świata</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– porządkuje elementy świata przedstawionego, wymienia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia elementy świata przedstawionego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia relacje między elementami świata</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– dokonuje samodzielnej analizy i interpretacji</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
	<p>przedstawionego</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– przypomina, co to jest wątek</li> <li>– odtwarza wybrane wydarzenie z fabuły utworu, wyjaśnia różnice między bohaterem indywidualnym i zbiorowym</li> <li>– krótko charakteryzuje wybranego bohatera</li> <li>– wie, kiedy bohatera nazywamy dynamicznym</li> <li>– zna epopeję jako gatunek, wie, co to jest geneza utworu</li> </ul>	<p>wątki utworu</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza kilka wydarzeń z fabuły utworu</li> <li>– wymienia kilku bohaterów indywidualnych, określa, kto jest bohaterem zbiorowym</li> <li>– charakteryzuje wybranego bohatera</li> <li>– wyjaśnia, kto i dlaczego jest bohaterem dynamicznym</li> <li>– odróżnia epopeję od innych gatunków epickich</li> <li>– wyjaśnia, czym jest geneza utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia wątki utworu</li> <li>– wskazuje i omawia najważniejsze wydarzenia fabuły</li> <li>– wyjaśnia, kto jest bohaterem indywidualnym, a kto zbiorowym w utworze</li> <li>– dokonuje pełnej charakterystyki wybranego bohatera</li> <li>– wyjaśnia, z czego wynika dynamizm w charakterystyce bohatera</li> <li>– wskazuje cechy epopei</li> <li>– zna podstawowe fakty związane z genezą utworu</li> </ul>	<p>przedstawionego</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia związki wątków ze sobą</li> <li>– omawia sposób prowadzenia fabuły w utworze</li> <li>– omawia zależności między bohaterami indywidualnymi a bohaterem zbiorowym</li> <li>– dokonuje charakterystyki porównawczej wybranych bohaterów</li> <li>– zestawia bohaterów dynamicznych i statycznych</li> <li>– wyjaśnia, dlaczego utwór jest epopeją</li> <li>– omawia genezę utworu</li> </ul>	<p>utworu ze szczególnym uwzględnieniem jego znaczenia w polskiej kulturze</p>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
Olga Tokarczuk <i>Czas Prawieku</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wydobywa informacje z tekstu dotyczące prezentowanego miejsca</li> <li>– zna pojęcie <i>mityzacja</i></li> <li>– wylicza opisane elementy natury</li> <li>– zna pojęcie <i>mała ojczyzna</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza wydobyte z tekstu informacje</li> <li>– wie, na czym polega mityzacja</li> <li>– wstępnie omawia przedstawione elementy natury</li> <li>– wyjaśnia, co oznacza termin <i>mała ojczyzna</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– porządkuje i odtwarza informacje dotyczące prezentowanego miejsca</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega mityzacja</li> <li>– dostrzega związki między przedstawionymi elementami natury</li> <li>– opowiada o przedstawionych elementach natury</li> <li>– wypowiada się o Prawieku jako małej ojczyźnie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– opowiada własnymi słowami, co wiadomo o opisywanym miejscu</li> <li>– wyjaśnia, jakie znaczenia związane są z mityzacją przestrzeni</li> <li>– omawia relacje między przedstawionymi elementami natury</li> <li>– wyjaśnia, co to znaczy, że Prawiek jest <i>małą ojczyzną</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem konwencji obrazowania przestrzeni</li> </ul>
Adam Pańczuk <i>Karczeby</i> (fotoreportaż)	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyróżnia fotoreportaż spośród innych tekstów kultury</li> <li>– czyta ze zrozumieniem informacje dotyczące tytułu fotoreportażu</li> <li>– zna pojęcie <i>etymologia</i></li> <li>– przedstawia swoje odczucia związane z obejrzanymi fotografiami</li> <li>– dostrzega symbolikę niektórych elementów fotografii</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia podstawowe cechy fotoreportażu</li> <li>– wypowiada się na temat tytułu fotoreportażu</li> <li>– łączy pojęcie <i>etymologia</i> z pochodzeniem wyrazów</li> <li>– wypowiada się na temat obejrzanych fotografii</li> <li>– wskazuje elementy o znaczeniu symbolicznym</li> <li>– pisze opowiadanie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym cechuje się fotoreportaż</li> <li>– odtwarza własnymi słowami informacje dotyczące tytułu fotoreportażu</li> <li>– wyjaśnia pojęcie <i>etymologia</i></li> <li>– omawia obejrzone fotografie</li> <li>– wyjaśnia symboliczne znaczenia elementów fotografii</li> <li>– pisze ciekawe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia swój stosunek do fotoreportażu jako tekstu kultury</li> <li>– tworzy wypowiedź związaną z tytułem fotoreportażu</li> <li>– korzystając ze słownika etymologicznego wyjaśnia pochodzenie słów</li> <li>– ocenia obejrzone fotografie</li> <li>– tworzy dłuższą, zwartą wypowiedź dotyczącą symboliki cyklu fotografii</li> <li>– pisze opowiadanie, stosuje ciekawe rozwiązania fabularne</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje fotoreportaż ze szczególnym uwzględnieniem funkcji środków kreujących metaforyczne znaczenia</li> <li>– pisze rozbudowane opowiadanie z elementami opisu i charakterystyki</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
	– pisze proste opowiadanie		opowiadanie		
<i>Mała ojczyzna</i>	– odtwarza najważniejsze informacje zawarte w artykule – wie, że obok literatury pięknej istnieją teksty publicystyczne – wydobywa najważniejsze myśli z artykułu – dostrzega argumenty zawarte w tekście – wyodrębnia akapity w tekście	– odtwarza i porządkuje informacje zawarte w tekście – odróżnia publicystykę od literatury pięknej – streszcza artykuł – odtwarza główne argumenty zawarte w tekście – omawia zawartość treściową kolejnych akapitów	– omawia najważniejsze informacje zawarte w artykule – wyjaśnia, czym różni się publicystyka od literatury pięknej – funkcjonalnie streszcza za artykuł – odtwarza wszystkie argumenty zawarte w tekście – określa związek między poszczególnymi akapitami	– odtwarza wywód zawarty w artykule – wyjaśnia, dlaczego tekst należy do publicystyki – pisze streszczenie przy zachowaniu wszystkich wymogów tej formy wypowiedzi – ustosunkowuje się do argumentów zawartych w tekście – wskazuje akapit synonimiczny	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem jego intencji
Wirtualny spacer – fotoreportaż	– przygotowuje prosty fotoreportaż o swoim regionie	– przygotowuje fotoreportaż o swoim regionie	– przygotowuje ciekawy fotoreportaż o swoim regionie	– przygotowuje fotoreportaż o swoim regionie, dba o artystyczną formę fotografii	– przygotowuje oryginalny, twórczy fotoreportaż o swoim regionie, za pomocą właściwych środków przekazuje w nim znaczenia metaforyczne
<b>WIDZIEĆ SERCEM</b>					
Henryk Sienkiewicz <i>Quo</i>	– wymienia elementy świata przedstawionego – wyodrębnia główny	– omawia wybrane elementy świata przedstawionego – wyodrębnia wątki w	– porządkuje elementy świata przedstawionego – dostrzega zależności	– omawia relacje między elementami świata przedstawianego	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
vadis <b>WIDZIEĆ SERCEM</b>	wątek utworu – wie, jakie wydarzenie można nazwać punktem kulminacyjnym – zna powieść historyczną jako typ powieści – odróżnia elementy fikcyjne od rzeczywistych – przypomina, kiedy bohater jest statyczny, a kiedy dynamiczny – pisze proste podziękowanie	utworze – wskazuje wydarzenie, które stanowi punkt kulminacyjny – wie, że utwór jest powieścią historyczną – wymienia elementy fikcyjne i rzeczywiste w powieści – wskazuje bohatera statycznego i dynamicznego – pisze podziękowanie	między wątkami – opowiada przebieg wydarzenia będącego punktem kulminacyjnym – wskazuje cechy powieści historycznej – określa rolę elementów rzeczywistych w fabule – wyjaśnia różnicę między bohaterem statycznym a dynamicznym – pisze oryginalne podziękowanie	– omawia układ wątków – omawia funkcję punktu kulminacyjnego w utworze – wyjaśnia, dlaczego utwór jest powieścią historyczną – omawia relacje między elementami fikcyjnymi i rzeczywistymi – omawia funkcję bohaterów statycznych i dynamicznych w powieści – pisze podziękowanie – zachowuje wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	uwzględnieniem relacji między elementami fikcyjnymi a historycznymi
Jan Parandowski <i>Eros i Psyche</i>	– czyta mit ze zrozumieniem – wskazuje w tekście przykład frazeologizmu – opowiada, jak w mitach jest przedstawiony Eros – wymienia przykład utworu literackiego związanego tematycznie z mitem <i>Eros i Psyche</i>	– opowiada płynnie treść mitu – rozpoznaje w tekście frazeologizmy – przedstawia swoje wyobrażenie Erosa – wymienia kilka utworów literackich związane tematycznie z mitem <i>Eros i Psyche</i>	– wypisuje wydarzenia mitu w postaci wątku – wyjaśnia znaczenia wynikające z frazeologizmów – opowiada jak wyobraża sobie Erosa – wymienia różne utwory literackie związane tematycznie z mitem <i>Eros i Psyche</i>	– wie, co to jest wątek, wyodrębnia wątek w tekście – wyjaśnia funkcję frazeologizmów w tekście – przedstawia swoje wyobrażenie Erosa, uzasadnia je – wymienia utwory literackie związane tematycznie z mitem <i>Eros i Psyche</i> , przedstawia ich problematykę	– przedstawia w dłuższej wypowiedzi kulturową rolę mitu o Erosie o Psyche, jego związki z innymi tekstami literackimi
Wisława	– wie, o czym mówi	– opowiada własnymi	– formułuje temat	– określa temat utworu w	– samodzielnie analizuje i

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
Szyborska <i>Miłość szczęśliwa</i>	wiersz – wie, kto to jest osoba mówiąca w utworze lirycznym – cytuje pytania postawione w tekście	słowami, o czym mówi wiersz – odróżnia osobę mówiącą od autora – cytuje wersy, w których osoba mówiąca ujawnia swoje opinie	utworu – określa osobę mówiącą w tekście – określa funkcję pytań postawionych w tekście	powiązaniu z innymi znanymi tekstami poświęconymi miłości – odczytuje intencje osoby mówiącej	interpretuje wiersz, w interpretacji wykorzystuje odniesienia do innych tekstów
Antonio Canova <i>Eros i Psyche</i> (rzeźba)	– wie, kogo przedstawia rzeźba – wie, że dzieło ma dynamiczny charakter – w prosty sposób opisuje sposób przedstawienia postaci – wstępnie określa swoje odczucia wywołane oglądaną rzeźbą	– dostrzega związek rzeźby z mitem – wie, co może być źródłem dynamizmu i wstępnie go wyjaśnia – opisuje sposób przedstawienia postaci, – nazywa swoje odczucia związane z oglądaną rzeźbą	– wypowiada się na temat związku rzeźby z mitem – wskazuje sposoby uzyskania dynamizmu – wypowiada się na temat sposobu przedstawienia postaci – nazywa uczucia wyrażane przez ukazane postacie	– wyjaśnia, na czym polega związek rzeźby z mitem – wyjaśnia, co jest źródłem dynamizmu rzeźby – w szczegółowy sposób opisuje sposób przedstawienia postaci – wypowiada się na temat emocji wyrażanych i wywoływanych przez rzeźbę	– tworzy rozwiniętą wypowiedź na temat znaczeń wynikających z rzeźby, łączy je ze środkami wyrazu wykorzystanymi przez artystę oraz z treściami mitu
Wirtualny spacer – motyw miłości w antologii	– korzystając z pomocy, tworzy prostą antologię dzieł o tematyce miłosnej	– tworzy prostą antologię dzieł o tematyce miłosnej	– tworzy antologię dzieł o tematyce miłosnej	– tworzy zróżnicowaną antologię dzieł o tematyce miłosnej	– tworzy zróżnicowaną antologię dzieł o tematyce miłosnej, wyjaśnia zasady doboru i ułożenia materiału
<b>OCALIĆ TOŻSAMOŚĆ</b>					
Stefan Żeromski <i>Szyfowe prace</i>	– wymienia najważniejsze elementy	– porządkuje elementy świata przedstawionego	– omawia elementy świata przedstawionego,	– omawia relacje między elementami świata	– samodzielnie analizuje i interpretuje powieść ze



Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
	<p>świata przedstawionego</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– krótko opowiada o gimnazjum kleryckim</li> <li>– zna pojęcie rusyfikacji</li> <li>– przedstawia Bernarda Zygiera</li> <li>– wyjaśnia, jak rozumie pojęcie <i>motyw postępowania</i></li> <li>– opowiada o lekcji języka polskiego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– krótko opowiada, jak przebiegała nauka w kleryckim gimnazjum</li> <li>– wyjaśnia, na czym polegała rusyfikacja</li> <li>– zbiera informacje o Bernardzie Zygierze</li> <li>– wskazuje motywy postępowania głównych bohaterów</li> <li>– opowiada o reakcjach uczniów i nauczyciela na recytację <i>Reduty Ordona</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia rozwiniętą wypowiedź o przebiegu nauki w kleryckim gimnazjum</li> <li>– wymienia sposoby przeciwstawiania się rusyfikacji</li> <li>– porządkuje informacje o Bernardzie Zygierze</li> <li>– omawia motywy postępowania bohaterów</li> <li>– wyjaśnia, jaką rolę odegrała recytacja <i>Reduty Ordona</i> w budzeniu świadomości narodowej</li> </ul>	<p>przedstawionego</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– ocenia, jak przebiegała nauka w kleryckim gimnazjum</li> <li>– omawia sposoby przeciwstawiania się rusyfikacji</li> <li>– przedstawia i charakteryzuje Bernarda Zygiera</li> <li>– ocenia motywy postępowania postaci</li> <li>– wypowiada się na temat roli literatury w życiu narodu</li> </ul>	<p>szczególnym uwzględnieniem problemu dojrzenia do poczucia tożsamości narodowej</p>
<p>Maria Dąbrowska Marcin Kozera</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje najważniejsze elementy świata przedstawionego</li> <li>– dostrzega obecność narratora</li> <li>– przedstawia najważniejsze informacje dotyczące tytułowego bohatera</li> <li>– opowiada o rozterkach bohatera</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– porządkuje elementy świata przedstawionego</li> <li>– przypomina informacje na temat narratora i narracji</li> <li>– przedstawia i charakteryzuje tytułowego bohatera</li> <li>– szereguje wydarzenia pokazujące dojrzenie bohatera</li> <li>– rozumie pojęcie tożsamości narodowej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– opowiada o elementach świata przedstawionego</li> <li>– określa narratora</li> <li>– omawia relacje bohatera ze światem</li> <li>– opowiada, jak bohater zyskał poczucie przynależności narodowej</li> <li>– krótko wyjaśnia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– streszcza utwór</li> <li>– omawia rolę narratora w utworze</li> <li>– omawia zmiany w świadomości tytułowego bohatera</li> <li>– łączy opowieść o dojrzeniu bohatera ze znaczeniami naddanymi tekstu</li> <li>– wypowiada się na temat poczucia tożsamości narodowej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem dydaktycznego przesłania tekstu</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
	– zna pojęcie tożsamości narodowej		pojęcie tożsamości narodowej		
Jan Paweł II <i>Pamięć i tożsamość</i>	– wie, o czym mówi tekst – odtwarza główne tezy autora na temat patriotyzmu – wyodrębnia w tekście akapity	– odtwarza wywód autora własnymi słowami – odtwarza poglądy autora na temat patriotyzmu – wie, na czym polega rytm akapitowy	– relacjonuje, o czym mówi autor w swoim wywodzie – na podstawie tekstu i wypowiada się na temat patriotyzmu – określa zawartość treściową poszczególnych akapitów	– wyjaśnia, jak autor tłumaczy pochodzenie i znaczenie słowa <i>ojczyzna</i> – na podstawie własnych przemyśleń wypowiada się na temat patriotyzmu – omawia relacje między akapitami	– przygotowuje zestaw ćwiczeń słownikowych związanych z pojęciem <i>ojczyzna</i>
Wirtualny spacer – tworzenie GIF-ów	– wybiera obrazy do animacji, korzystając z pomocy, tworzy proste GIF-y	– wybiera obrazy do animacji, tworzy proste GIF-y	– wybiera obrazy do animacji, tworzy oryginalne GIF-y	– uzasadnia wybór obrazów do animacji, tworzy ciekawe i oryginalne GIF-y	– tworzy oryginalne, ciekawe GIF-y wyraźnie eksponujące intencje twórcy
<b>NA REGIONALNĄ NUTĘ</b>					
Kazimierz Przerwa-Tetmajer <i>O Zwyrtałe muzykancie</i>	– odczytuje płynnie tekst – wie, co to jest dialektyzm – zna terminy <i>gwara</i> i <i>dialekt</i> – krótko wypowiada się na temat bohatera	– tłumaczy wybrane fragmenty tekstu na język literacki – podaje przykłady dialektyzmów – wie, co to jest gwara i dialekt – opowiada o bohaterze	– korzysta z przypisów przy tłumaczeniu tekstu na język literacki – podaje różne przykłady dialektyzmów – rozróżnia gwarę i dialekt – wypowiada się na temat sposobu życia i myślenia bohatera	– tłumaczy tekst na język literacki – dzieli dialektyzmy na różne rodzaje – wyjaśnia, co to jest gwara i dialekt – omawia filozofię życia bohatera	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem zawartej w nim filozofii życia

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
<b>Władysław Reymont</b> <i>Chłopi (frag.)</i>	– wyjaśnia, czego dotyczy narracja fragmentu – zna pojęcie <i>stylizacja gwarowa</i> – rozpoznaje dynamiczny charakter wypowiedzi	– omawia narrację fragmentu – wie, na czym polega stylizacja gwarowa – wskazuje podstawowe środki językowe dynamizujące wypowiedź	– wyodrębnia w narracji części tematyczne – wyjaśnia, na czym polega stylizacja gwarowa – nazywa wszystkie środki dynamizujące wypowiedź	– charakteryzuje narratora – omawia znaczenie stylizacji gwarowej we fragmencie – omawia sposoby dynamizowania wypowiedzi w kontekście jej tematyki	– samodzielnie analizuje i interpretuje fragment ze szczególnym uwzględnieniem dynamiki wypowiedzi
<b>Stanisław Witkiewicz</b> <i>Willa Koliba (architektura)</i>	– rozpoznaje architekturę jako dziedzinę sztuki – zna pojęcie stylu architektonicznego – wie, że budynek reprezentuje styl zakopiański	– przedstawia wrażenia, jakie wywołuje na nim budowla – wyjaśnia ogólnie pojęcie stylu architektonicznego – wymienia główne cechy stylu zakopiańskiego	– wymienia charakterystyczne elementy budowli – wyjaśnia pojęcie stylu architektonicznego – wymienia konstytutywne cechy stylu zakopiańskiego	– omawia charakterystyczne cechy budowli – wyjaśnia, co składa się na styl architektoniczny – omawia styl zakopiański	– wyczerpująco omawia budowlę ze szczególnym uwzględnieniem specyfiki jej stylu architektonicznego
<b>Wirtualny spacer – projekt fanpage’a</b>	– zbiera podstawowe informacje o kulturze regionu – korzystając z pomocy, tworzy fanpage	– zbiera informacje o kulturze regionu – tworzy fanpage	– zbiera ważne informacje o kulturze regionu – tworzy fanpage	– zbiera i porządkuje ważne informacje o kulturze regionu – tworzy i prowadzi fanpage	– jest znawcą kultury regionu, tworzy i aktywnie prowadzi fanpage
<b>STRACONE POKOLENIE</b>					
Krzysztof Kamil Baczyński <i>Z głową na</i>	– zna termin <i>pokolenie Kolumbów</i> – wie, że niektóre	– wie, jakie pokolenia nazywamy pokoleniem Kolumbów	– wyjaśnia znaczenie nazwy <i>pokolenie Kolumbów</i>	– omawia pochodzenie i znaczenie terminu <i>pokolenie Kolumbów</i>	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
<i>karabinie</i>	<p>elementy utworu mają znaczenie symboliczne</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje formy gramatyczne ujawniające osobę mówiącą</li> <li>– przypomina, na czym polega kontrast jako środek poetycki</li> <li>– zna pojęcie <i>peryfraz</i></li> <li>– ma świadomość tragizmu pokolenia wojennego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje elementy symboliczne</li> <li>– rozpoznaje podmiot liryczny</li> <li>– rozpoznaje kontrast</li> <li>– wskazuje peryfrazę</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega tragizm pokolenia wojennego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia znaczenia elementów symbolicznych</li> <li>– charakteryzuje podmiot liryczny</li> <li>– wyjaśnia, które elementy zostały zestawione na zasadzie kontrastu</li> <li>– wyjaśnia, czego dotyczy peryfraz</li> <li>– wypowiada się wyczerpująco na temat tragizmu pokolenia wojennego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– interpretuje znaczenia elementów symbolicznych w kontekście całości utworu</li> <li>– omawia podmiot liryczny jako reprezentanta pokolenia</li> <li>– wyjaśnia funkcję kontrastu</li> <li>– wyjaśnia funkcję peryfrazy</li> <li>– wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega tragizm pokolenia wojennego</li> </ul>	uwzględnieniem przyczyn i przejawów tragizmu pokolenia Kolumbów
Krzysztof Kamil Baczyński, <i>Elegia o [chłopcu polskim]</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, że utwór jest elegią</li> <li>– wskazuje formy gramatyczne pozwalające wyróżnić osobę mówiącą</li> <li>– rozpoznaje bohatera lirycznego</li> <li>– przypomina, na czym polega kontrast</li> <li>– wskazuje przykład metafory</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, czym cechuje się elegia</li> <li>– rozpoznaje osobę mówiącą lirycznego</li> <li>– rozpoznaje kontrast w wierszu</li> <li>– rozpoznaje metafory w utworze</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym cechuje się elegia jako gatunek liryczny</li> <li>– charakteryzuje osobę mówiącą</li> <li>– omawia bohatera lirycznego utworu</li> <li>– wyjaśnia, z czym jest związany kontrast w wierszu</li> <li>– wyjaśnia znaczenia metaforyczne</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, dlaczego utwór jest elegią</li> <li>– omawia relację między osobą mówiącą i bohaterem lirycznym</li> <li>– tworzy dłuższą wypowiedź związaną z bohaterem lirycznym</li> <li>– wyjaśnia funkcję kontrastu</li> <li>– interpretuje znaczenia wynikające z metafor</li> </ul>	– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem przyczyn i przejawów tragizmu bohaterów

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
Zbigniew Herbert <i>Nike, która się waha</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, kim była Nike</li> <li>– zna pojęcie <i>reinterpretacja</i></li> <li>– wskazuje bohatera lirycznego</li> <li>– wie, że bohater jest postacią tragiczną</li> <li>– wie, że utwór reprezentuje wiersz wolny</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje motywy mitologiczne w wierszu</li> <li>– wie, na czym polega reinterpretacja</li> <li>– przedstawia bohatera lirycznego</li> <li>– krótko wyjaśnia, dlaczego bohater jest postacią tragiczną</li> <li>– wie, czym cechuje się wiersz wolny</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia motywy mitologiczne wykorzystane w wierszu</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega reinterpretacja w wierszu</li> <li>– charakteryzuje bohatera lirycznego</li> <li>– omawia tragizm bohatera lirycznego</li> <li>– wymienia wszystkie cechy wiersza wolnego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia znaczenia motywów mitologicznych występujących w wierszu</li> <li>– formułuje znaczenia związane z reinterpretacją motywów mitologicznych</li> <li>– tworzy dłuższą wypowiedź związaną z bohaterem lirycznym</li> <li>– wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega tragizm bohatera</li> <li>– omawia budowę utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem znaczeń związanych z reinterpretacją motywów mitologicznych</li> </ul>
Andrzej Wróblewski <i>Matka z zabitym dzieckiem</i> <i>Syn i zabita matka</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– dostrzega podobieństwa tematyczne i estetyczne obu obrazów</li> <li>– dostrzega znaczącą kolorystykę obrazów</li> <li>– dostrzega główną zasadę kompozycyjną obrazów</li> <li>– wymienia bohaterów obrazów</li> <li>– zna pojęcie <i>styl malarstwa</i></li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje podobieństwa tematyczne i estetyczne obu obrazów</li> <li>– omawia kolorystykę obrazów</li> <li>– omawia kompozycję obrazów</li> <li>– wypowiada się na temat bohaterów obrazów</li> <li>– wie, co składa się na styl malarstwa</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wypowiada się na temat podobieństw tematycznych i estetycznych obrazów</li> <li>– omawia funkcję kolorów na obrazach</li> <li>– wypowiada się na temat kompozycji obrazów</li> <li>– zestawia bohaterów obrazów</li> <li>– wymienia główne cechy stylu malarstwa A. Wróblewskiego</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia wyczerpująco podobieństwa tematyczne i estetyczne obu obrazów</li> <li>– wyjaśnia symboliczne znaczenia kolorystyki obrazów</li> <li>– wskazuje znaczenia wynikające z kompozycji obrazów</li> <li>– omawia relacje zachodzące między bohaterami obrazów i sposób ich zobrazowania</li> <li>– omawia styl malarstwa autora obrazów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje obrazy ze szczególnym uwzględnieniem środków języka malarskiego wykorzystanych dla kreowania znaczeń</li> </ul>
Wirtualny spacer –profil osobowy	<ul style="list-style-type: none"> <li>– korzystając z pomocy, przygotowuje prosty</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przygotowuje prosty profil osobowy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przygotowuje profil osobowy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przygotowuje rozbudowany profil osobowy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie przygotowuje</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
bohatera	profil osobowy				rozbudowany, ciekawy profil osobowy
<b>W OGNIU WALKI</b>					
Arkady Fiedler <i>Dywizjon 303</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– zna najważniejsze elementy świata przedstawionego</li> <li>– wydobywa podstawowe informacje</li> <li>– odróżnia literaturę faktu od literatury pięknej</li> <li>– wymienia wybranych bohaterów</li> <li>– zna środki językowe dynamizujące wypowiedź</li> <li>– krótko opowiada wybrane wydarzenia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia najważniejsze elementy świata przedstawionego</li> <li>– wydobywa najważniejsze informacje</li> <li>– wie, kiedy utwór należy do literatury faktu</li> <li>– krótko charakteryzuje wybranych bohaterów</li> <li>– nazywa środki językowe dynamizujące wypowiedź</li> <li>– opowiada krótko przebieg najważniejszych wydarzeń</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– porządkuje najważniejsze elementy świata przedstawionego</li> <li>– wydobywa informacje</li> <li>– wyjaśnia, dlaczego utwór należy do literatury faktu</li> <li>– charakteryzuje wybranych bohaterów</li> <li>– wie, jakich środków językowych użyć dla zdynamizowania wypowiedzi</li> <li>– opowiada przebieg wydarzeń</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia najważniejsze elementy świata przedstawionego</li> <li>– wydobywa i porządkuje informacje</li> <li>– omawia utwór jako tekst reprezentujący literaturę faktu</li> <li>– charakteryzuje bohaterów</li> <li>– stosuje środki językowe dynamizujące wypowiedź</li> <li>– w rozwinięty sposób opowiada przebieg wydarzeń</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem jego walorów dokumentarnych</li> </ul>
Melchior Wańkowicz <i>Szkice spod Monte Cassino</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, o czym mówi fragment</li> <li>– nazywa emocje wybranych bohaterów</li> <li>– rozpoznaje reportaż jako gatunek</li> <li>– stara się brać udział w dyskusji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia wybrane elementy przedstawionej rzeczywistości</li> <li>– nazywa emocje bohaterów</li> <li>– wie, czym jest reportaż jako forma wypowiedzi</li> <li>– bierze udział w dyskusji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia wszystkie elementy przedstawionej rzeczywistości</li> <li>– omawia emocje bohaterów</li> <li>– przedstawia przeciwstawnych stron konfliktu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia tematykę i problematykę fragmentu utworu</li> <li>– omawia źródła emocji bohaterów</li> <li>– omawia cechy reportażu jako formy wypowiedzi,</li> <li>– bierze czynny udział w</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje fragment ze szczególnym uwzględnieniem motywacji działania bohaterów</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
			<ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia cechy reportażu</li> <li>– bierze czynny udział w dyskusji</li> </ul>	dyskusji, nawiązuje do wypowiedzi przedmówców	
Jacek Dukaj <i>XavrasWyżryn</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia podstawowe elementy świata przedstawionego</li> <li>– wie, czego dotyczy konflikt</li> <li>– prezentuje działania bohaterów</li> <li>– wyjaśnia, jak mogą przejawiać się postawy patriotyczne</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– zbiera podstawowe informacje o elementach świata przedstawionego</li> <li>– opowiada o konflikcie</li> <li>– opowiada o motywach działania bohaterów</li> <li>– wyjaśnia, czym wyraża się patriotyzm bohaterów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– porządkuje informacje o świecie przedstawionym</li> <li>– relacjonuje przebieg konfliktu</li> <li>– ustosunkowuje się do działań bohaterów</li> <li>– omawia postawy patriotyczne bohaterów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– prezentuje informacje o świecie przedstawionym</li> <li>– prezentuje przyczyny i przebieg konfliktu</li> <li>– ocenia motywy działania bohaterów</li> <li>– wypowiada się na temat postaw patriotycznych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem oceny postaw bohaterów</li> </ul>
Janusz Ordon, Rafał Urbański <i>Wieża</i> (komiks)	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odróżnia komiks od innych tekstów kultury</li> <li>– uważnie ogląda warstwę obrazową komiksu</li> <li>– czyta ze zrozumieniem warstwę językową komiksu</li> <li>– nazywa emocje bohaterów</li> <li>– opowiada najważniejsze wydarzenia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– zna komiks jako tekst kultury</li> <li>– omawia warstwę obrazową komiksu</li> <li>– omawia warstwę językową komiksu</li> <li>– wyjaśnia, jak zostały pokazane emocje bohaterów</li> <li>– relacjonuje przebieg najważniejszych wydarzeń</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym cechuje się komiks jako tekst kultury</li> <li>– wypowiada się na temat warstwy obrazowej komiksu</li> <li>– wyjaśnia, czego dotyczy warstwa językowa komiksu</li> <li>– omawia emocje bohaterów</li> <li>– opowiada przebieg wydarzeń</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia wyróżniki komiksu jako specyficznego tekstu kultury</li> <li>– ocenia warstwę obrazową komiksu</li> <li>– ocenia warstwę językową komiksu</li> <li>– wskazuje źródła emocji bohaterów</li> <li>– relacjonuje własnymi słowami przebieg wydarzeń</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje komiks ze szczególnym uwzględnieniem typowych dla komiksu środków wyrazu</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
Wirtualny spacer – nagrania wspomnień osób pamiętających czasy wojenne	– zbiera najważniejsze informacje na wskazany temat – przeprowadza krótką rozmowę z wybraną osobą, korzystając z pomocy, nagrywa krótki film	– zbiera informacje na wskazany temat – przeprowadza rozmowę z wybraną osobą – nagrywa krótki film	– zbiera ciekawe informacje na wskazany temat – przeprowadza interesującą rozmowę z wybraną osobą – nagrywa film	– zbiera bogate informacje na ustalony przez siebie temat – przeprowadza ciekawą rozmowę z wybraną osobą – nagrywa ciekawy film	– samodzielnie zbiera, selekcjonuje i porządkuje informacje na ustalony przez siebie temat, przeprowadza interesującą, wyczerpującą rozmowę z wybraną osobą, nagrywa interesujący film, w którym wykorzystuje środki języka filmowego

**SPRAWDZIAN PRZYJAŹNI**



Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
Aleksander Kamiński <i>Kamienie na szaniec</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przypisuje utwór do literatury faktu</li> <li>– wydobywa podstawowe informacje związane ze światem przedstawionym</li> <li>– zna realia okupacyjnej rzeczywistości</li> <li>– zna pojęcie <i>pokolenie</i></li> <li>– zna pojęcie <i>tragizm</i></li> <li>– przedstawia bohaterów</li> <li>– według wzoru tworzy opis sytuacji</li> <li>– stara się brać udział w dyskusji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, czym cechuje się literatura faktu</li> <li>– zbiera najważniejsze informacje związane ze światem przedstawionym</li> <li>– przedstawia realia okupacyjnej rzeczywistości</li> <li>– wie, jaką grupę ludzi nazywamy pokoleniem</li> <li>– ma świadomość tragizmu pokolenia wojennego</li> <li>– charakteryzuje bohaterów</li> <li>– tworzy opis sytuacji</li> <li>– przedstawia argumenty w dyskusji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym cechuje się literatura faktu</li> <li>– odtwarza najważniejsze informacje związane ze światem przedstawionym</li> <li>– opowiada o realiach okupacyjnej rzeczywistości</li> <li>– wyjaśnia, co łączy ludzi należących do pokolenia wojennego</li> <li>– omawia tragizm pokolenia wojennego</li> <li>– dokonuje pełnej charakterystyki postaci</li> <li>– tworzy dynamiczny opis sytuacji</li> <li>– bierze udział w dyskusji, przedstawia argumenty</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wypowiada się o utworze w kontekście literatury faktu</li> <li>– prezentuje w ciekawy sposób informacje związane ze światem, przedstawionym</li> <li>– uzupełnia realia okupacyjnej rzeczywistości samodzielnie zdobytą wiedzą o tych czasach</li> <li>– opowiada o pokoleniu wojennym</li> <li>– wyjaśnia, z czego wynika i na czym polega tragizm pokolenia wojennego</li> <li>– dokonuje charakterystyki porównawczej bohaterów</li> <li>– tworzy dynamiczny opis sytuacji spełniający wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi</li> <li>– bierze aktywny udział w dyskusji, ustosunkowuje się do argumentów innych uczestników dyskusji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem postaw bohaterów</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
Monika Kowaleczko-Szumowska <i>Galop'44</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje elementy świata przedstawionego</li> <li>– opowiada wybrane wydarzenia</li> <li>– przedstawia bohaterów</li> <li>– według podanego wzoru pisze recenzję książki</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia elementy świata przedstawionego</li> <li>– opowiada o najważniejszych wydarzeniach</li> <li>– charakteryzuje bohaterów</li> <li>– pisze recenzję książki</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– porządkuje elementy świata przedstawionego</li> <li>– opowiada o wydarzeniach</li> <li>– dokonuje pełnej charakterystyki postaci</li> <li>– pisze rozwiniętą recenzję książki</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia elementy świata przedstawionego</li> <li>– w ciekawy sposób opowiada o wydarzeniach</li> <li>– ocenia bohaterów</li> <li>– pisze recenzję, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem postaw bohaterów</li> </ul>
Jan Komasa <i>Miasto 44</i> (film fabularny)	<ul style="list-style-type: none"> <li>– uważnie ogląda film</li> <li>– rozpoznaje najważniejsze środki języka filmowego</li> <li>– zwraca uwagę na grę aktorską</li> <li>– dostrzega w filmie efekty specjalne</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje elementy świata przedstawionego</li> <li>– rozpoznaje użyte środki języka filmowego</li> <li>– wypowiada się na temat gry aktorskiej</li> <li>– wymienia przykłady efektów specjalnych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia najważniejsze elementy świata przedstawionego</li> <li>– omawia funkcję środków języka filmowego</li> <li>– wstępnie ocenia grę aktorską</li> <li>– wypowiada się na temat wykorzystanych w filmie efektów specjalnych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia elementy świata przedstawionego</li> <li>– wyjaśnia, jak za pomocą określonych środków języka filmowego zostały przekazane znaczenia</li> <li>– ocenia grę aktorską</li> <li>– omawia znaczenie efektów specjalnych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje film ze szczególnym uwzględnieniem środków języka filmowego wykorzystanych do kreowania znaczeń</li> </ul>
Wirtualny spacer – wystawa związana z pokoleniem Kolumbów	<ul style="list-style-type: none"> <li>– szuka we wskazanych źródłach materiałów</li> <li>– bierze udział w przygotowaniu ekspozycji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wybiera odpowiednie materiały na wystawę</li> <li>– przygotowuje ekspozycję</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– świadomie wybiera materiały, porządkuje je</li> <li>– tworzy przemyślaną ekspozycję</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– gromadzi, selekcjonuje i porządkuje materiały na wystawę</li> <li>– przygotowuje ciekawą, przemyślaną ekspozycję</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie dobiera, porządkuje wartościowe materiały na wystawę, organizuje ich przemyślaną ekspozycję według przyjętych zasad</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
UWIKŁANI W HISTORIĘ					
Miron Białoszewski <i>Pamiętnik z powstania warszawskiego</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, że utwór jest pamiętnikiem</li> <li>– wydobywa informacje dotyczące powstańczej codzienności</li> <li>– dostrzega dynamikę i emocjonalizm</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, czym cechuje się pamiętnik jako forma wypowiedzi</li> <li>– odtwarza najważniejsze informacje związane z powstańczą codziennością</li> <li>– wskazuje w tekście środki językowe oddające dynamizm i emocje</li> <li>– wie, czym cechuje się język mówiony</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym cechuje się pamiętnik jako forma wypowiedzi</li> <li>– odtwarza powstańczą codzienność</li> <li>– rozpoznaje i nazywa środki językowe oddające dynamizm i emocje</li> <li>– wskazuje cechy języka mówionego w tekście</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia utwór w kontekście jego gatunku</li> <li>– opowiada własnymi słowami o powstańczej codzienności</li> <li>– stosuje funkcjonalnie środki językowe oddające dynamizm i emocje</li> <li>– omawia efekty zastosowania języka mówionego w tekście</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem jego formy i języka</li> </ul>
Czesław Miłosz <i>Piosenka o porcelanie</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, że niektóre elementy mają znaczenie symboliczne</li> <li>– wskazuje zdrobnienia</li> <li>– wie, na czym polega apostrofa</li> <li>– wskazuje formy pozwalające rozpoznać osobę mówiącą</li> <li>– łączy tekst z rzeczywistością wojenną</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje elementy o znaczeniach symbolicznych</li> <li>– ustala, czego dotyczą zdrobnienia</li> <li>– wskazuje apostrofę</li> <li>– rozpoznaje osobę mówiącą</li> <li>– formułuje problematykę utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia elementy o znaczeniach symbolicznych</li> <li>– omawia funkcję zdrobnień</li> <li>– omawia funkcję apostrofy</li> <li>– wypowiada się na temat osoby mówiącej</li> <li>– wyjaśnia, jak ujawnia się rzeczywistość wojenna w wierszu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia znaczenia elementów symbolicznych</li> <li>– omawia znaczenia wynikające z zastosowania zdrobnień</li> <li>– omawia znaczenia wynikające z zastosowania apostrofy</li> <li>– charakteryzuje osobę mówiącą</li> <li>– omawia znaczenia wiersza z perspektywy rzeczywistości wojennej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem jego metaforyki</li> </ul>
Eksponaty z Muzeum Powstania	<ul style="list-style-type: none"> <li>– uważnie ogląda eksponaty</li> <li>– według wzoru</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– opowiada o eksponatach</li> <li>– sporządza notatkę, wypowiada się na temat</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– opisuje eksponaty</li> <li>– sporządza funkcjonalną notatkę</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia eksponaty w kontekście ich wartości informacyjnej i emocjonalnej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyczerpująco omawia eksponaty ze szczególnym uwzględnieniem ich roli w</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
Warszawskiego	sporządza notatkę – prezentuje pierwsze wrażenia po obejrzeniu ekspozycji	ekspozycji	– omawia ekspozycję	– sporządza notatkę – zachowuje wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi – ocenia rolę ekspozycji w kształtowaniu świadomości narodowej	zachowaniu pamięci o powstaniu warszawskim
Wirtualny spacer –relacja z powstania	– we wskazanych źródłach szuka materiałów – korzystając z pomocy, sporządza krótką relację	– zbiera odpowiednie materiały – przedstawia krótką relację	– selekcjonuje materiały – wykorzystuje je do przedstawienia ciekawej relacji	– porządkuje i selekcjonuje materiały – sporządza ciekawą relację	– samodzielnie wyszukuje ciekawe materiały, porządkuje je, przedstawia w ciekawej, wyczerpującej relacji
<b>WOJENNA GROZA</b>					
Karolina Lanckorońska <i>Wspomnienia wojenne</i>	– odróżnia literaturę faktu od literatury pięknej – wydobywa podstawowe informacje z tekstu – zna pojęcie <i>reifikacja</i> – cytuje fragment, w którym jest mowa o moralności	– zalicza tekst do literatury faktu – gromadzi informacje z tekstu – wyjaśnia pojęcie <i>reifikacja</i> – odtwarza poglądy autorki na temat moralności	– wyjaśnia, czym wyróżnia się literatura faktu – porządkuje informacje wydobyte z tekstu – wyjaśnia, jak wykorzystana została reifikacja w tekście – omawia poglądy autorki na temat moralności	– wyjaśnia, dlaczego tekst należy do literatury faktu – opowiada o realiach obozowych – omawia funkcję reifikacji w tekście – ustosunkowuje się do poglądów autorki na temat moralności	– samodzielnie analizuje i interpretuje fragment ze szczególnym uwzględnieniem problematyki moralności
Bogdan Bartnikowski <i>Dzieciństwo w</i>	– przypomina, co może być motywem – wydobywa	– dostrzega w tekście motyw dzieciństwa – wydobywa informacje z	– wyjaśnia, jak został pokazany w tekście motyw dzieciństwa	– zestawia motyw dzieciństwa pokazanego w tekście z innymi utworami	– samodzielnie analizuje i interpretuje opowiadanie ze szczególnym

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
<i>pasiakach</i>	<p>podstawowe informacje z tekstu</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza najważniejsze informacje o życiu w obozie</li> <li>– przypomina informacje o rodzajach narracji</li> <li>– wie, że niektóre elementy w tekście mogą mieć znaczenia symboliczne</li> <li>– wie, na czym polega lapidarność stylu</li> </ul>	<p>tekstu</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza realia obozowe</li> <li>– nazywa rodzaj narracji występujący w utworze</li> <li>– wskazuje element symboliczny</li> <li>– dostrzega lapidarność stylu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– porządkuje informacje z tekstu</li> <li>– opowiada o realiach obozowych</li> <li>– przytacza informacje o narratorze</li> <li>– omawia sposób wprowadzenia do fabuły elementu symbolicznego</li> <li>– omawia styl utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia własnymi słowami informacje z tekstu</li> <li>– wyraża własną opinię o realiach obozowych</li> <li>– omawia funkcję narracji pierwszoosobowej</li> <li>– wyjaśnia znaczenia związane z symbolem bochenka chleba</li> <li>– wyjaśnia, jak styl utworu wpływa na jego emocjonalną wymowę</li> </ul>	uwzględnieniem symboliki
Zbigniew Libera <i>Obóz koncentracyjny Lego</i> (instalacja plastyczna)	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, że wśród dzieł plastycznych znajdują się instalacje plastyczne</li> <li>– wskazuje elementy dzieła</li> <li>– zna pojęcie prowokacji artystycznej</li> <li>– odróżnia kulturę masową od kultury wysokiej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje instalację plastyczną wśród innych tekstów kultury</li> <li>– omawia wygląd instalacji plastycznej Libery</li> <li>– wie, na czym polega i czemu służy prowokacja artystyczna</li> <li>– wie, czym cechuje się kultura masowa</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym jest instalacja plastyczna</li> <li>– opisuje instalację plastyczną Libery</li> <li>– wyjaśnia, co w dziele Libery ma charakter prowokacji artystycznej</li> <li>– omawia cechy kultury masowej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– porównuje instalację z innymi dziełami plastycznymi</li> <li>– przedstawia swoją ocenę dzieła</li> <li>– ocenia instalację jako prowokację artystyczną</li> <li>– ocenia wytwory kultury masowej</li> </ul>	– samodzielnie analizuje i interpretuje instalację ze szczególnym uwzględnieniem intencji twórcy i sposobów jej przekazywania
Wirtualny spacer – fotograficzna prezentacja	<ul style="list-style-type: none"> <li>– potrafi wskazać przynajmniej jedno miejsce pamięci w</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– zna miejsca pamięci w swoim regionie</li> <li>– wykonuje fotografie miejsc</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia miejsca pamięci w swoim regionie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– opowiada o miejscach pamięci w swoim regionie</li> <li>– wykonuje artystyczne</li> </ul>	– ma obszerną wiedzę na temat miejsc pamięci w swoim regionie, wykonuje

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
miejsc pamięci	swoim regionie – wykonuje zdjęcie tego miejsca – gromadzi o nim informacje – prezentuje fotografie miejsc pamięci	pamięci – wyszukuje informacje związane z miejscami pamięci w swoim regionie – przygotowuje fotograficzną prezentację miejsc pamięci w swoim regionie	– wykonuje staranne fotografie miejsc pamięci – gromadzi informacje związane z miejscami pamięci w swoim regionie – przygotowuje wyczerpującą fotograficzną prezentację miejsc pamięci w swoim regionie	fotografie miejsc pamięci – selekcjonuje i porządkuje informacje związane z miejscami pamięci w swoim regionie – przygotowuje atrakcyjną fotograficzną prezentację miejsc pamięci w swoim regionie	ich dokumentację – prezentuje je w ciekawy, oryginalny sposób na fotografiach
<b>CZAS POGARDY</b>					
Ida Fink <i>Wariat</i>	– przypomina rodzaje narracji – wskazuje fragmenty ujawniające emocje bohatera – rozpoznaje intencje wypowiedzi bohatera – dostrzega wewnętrzny konflikt bohatera – postrzega wybór bohatera jako tragiczny	– rozpoznaje narrację pierwszoosobową – nazywa emocje bohatera – formułuje intencje wypowiedzi bohatera – omawia wewnętrzny konflikt bohatera – ma świadomość tragizmu wyboru, przed którym stanął bohater	– przedstawia narratora – omawia emocje bohatera – wyjaśnia, z czym są związane intencje wypowiedzi bohatera – wyjaśnia, na czym polega wewnętrzny konflikt bohatera – wyjaśnia, z czego wynika tragizm wyboru, przed którym stanął bohater	– omawia efekty zastosowania w opowiadaniu narracji pierwszoosobowej – omawia emocje bohatera i ich źródła – omawia intencje wypowiedzi bohatera w kontekście jego przeżyć – analizuje wewnętrzny konflikt bohatera – omawia wybór bohatera w kategoriach tragizmu	– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem kategorii tragizmu

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
Hanna Krall <i>Żal</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odróżnia literaturę piękną od literatury faktu</li> <li>– łączy utwór z problematyką Holocaustu</li> <li>– ma świadomość konieczności zachowania pamięci o ludziach, prezentuje bohaterów utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, że utwór należy do literatury faktu</li> <li>– wskazuje elementy łączące utwór z problematyką Holocaustu</li> <li>– wskazuje sposoby utrwalania pamięci o ludziach</li> <li>– opowiada o wybranym bohaterze utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przypomina wyróżniki literatury faktu</li> <li>– omawia elementy łączące utwór z problematyką Holocaustu</li> <li>– omawia sposoby utrwalania pamięci o ludziach</li> <li>– opowiada o bohaterach utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, dlaczego utwór należy do literatury faktu</li> <li>– omawia tekst w kontekście problematyki Holocaustu</li> <li>– tworzy rozwiniętą wypowiedź o potrzebie, konieczności i sposobach utrwalania pamięci o ludziach</li> <li>– w wyczerpujący sposób opowiada o bohaterach utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór w kontekście problematyki pamięci o Holocauście</li> </ul>
Izrael Aljuche „Lutek” Orenbach <i>Listy z getta tomaszowskiego</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odróżnia list od innych form wypowiedzi</li> <li>– wyjaśnia, kiedy wypowiedź ma charakter subiektywny</li> <li>– wskazuje zwroty do adresata</li> <li>– zbiera podstawowe informacje o elementach świata przedstawionego</li> <li>– zbiera podstawowe informacje o rzeczywistości w getcie</li> <li>– wskazuje fragmenty, na podstawie których można określić emocje</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje tekst jako listy</li> <li>– rozpoznaje subiektywizm wypowiedzi</li> <li>– określa adresata</li> <li>– zbiera informacje o elementach świata przedstawionego</li> <li>– odtwarza podstawowe informacje o rzeczywistości w getcie</li> <li>– nazywa emocje nadawcy</li> <li>– rozpoznaje styl potoczny wypowiedzi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia formę wypowiedzi wykorzystaną w utworze</li> <li>– wyjaśnia, z czego wynika subiektywizm wypowiedzi</li> <li>– na podstawie zwrotów do adresata określa relacje między nadawcą i odbiorcą</li> <li>– porządkuje elementy świata przedstawionego</li> <li>– opowiada o życiu w getcie</li> <li>– omawia emocje nadawcy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, dlaczego tekst reprezentuje list jako gatunek wypowiedzi</li> <li>– wyjaśnia, jak subiektywizm wypowiedzi wpływa na relację o rzeczywistości w getcie</li> <li>– wyjaśnia, jak adresat wpływa na relację zawartą w listach</li> <li>– omawia elementy świata przedstawionego</li> <li>– przedstawia życie w getcie na podstawie utworu i dodatkowych źródeł</li> <li>– wskazuje źródła emocji nadawcy</li> <li>– omawia funkcję stylu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem wiedzy o Holocauście</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
	nadawcy – przypomina, czym cechuje się styl potoczny		– ustala, z którymi elementami tekstu związany jest styl potoczny	potocznego zastosowanego w wypowiedzi	
Peter Eisenman Pomnik Pomordowanych Żydów Europy w Berlinie Andrzej Sołyga, Marcin Roszczyk, Zdzisław Pidek Mauzoleum w Bełżcu	– uważnie ogląda pomnik i mauzoleum – ma świadomość konieczności zachowania przeszłości w pamięci – wymienia elementy pomnika i mauzoleum – wie, że niektóre elementy mają znaczenia symboliczne	– wie, czym różnią się pomnik i mauzoleum – wypowiada się na temat konieczności zachowania w pamięci przeszłości – opisuje pomnik i mauzoleum – wskazuje elementy symboliczne	– przedstawia wstępne spostrzeżenia o pomniku i mauzoleum – w wyczerpujący sposób wypowiada się na temat konieczności zachowania w pamięci przeszłości – w rozwinięty sposób opisuje pomnik i mauzoleum – wyjaśnia znaczenia elementów symbolicznych	– wyjaśnia różnice między pomnikiem a mauzoleum – rozważa problematykę zachowania pamięci o ofiarach wojny – zestawia w opisie pomnik i mauzoleum – interpretuje obydwie budowle i uwzględnia ich znaczenia symboliczne	– samodzielnie interpretuje obydwie budowle ze szczególnym uwzględnieniem ich znaczeń symbolicznych
Wirtualny spacer – sylwetki Ireny Sendlerowej i Janusza Korczaka	– we wskazanych źródłach szuka informacji – krótko prezentuje zebrane informacje	– zbiera odpowiednie informacje – prezentuje zebrane informacje	– samodzielnie dociera do informacji, porządkuje je, przedstawia w ciekawy dla odbiorcy sposób	– zbiera, selekcjonuje i porządkuje informacje – prezentuje w ciekawej formie zebrane informacje	– przygotowuje ciekawą, atrakcyjną informacyjnie i wizualnie prezentację sylwetek
<b>TRUDY POROZUMIENIA</b>					



Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
Stanisław Barańczak <i>Garden party</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, o czym mówi wiersz</li> <li>– przedstawia bohaterów utworu</li> <li>– wie, na czym polega ironia</li> <li>– pisze proste zaproszenie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje sytuację liryczną</li> <li>– krótko opowiada o relacjach między bohaterami, rozpoznaje w wierszu ironię</li> <li>– pisze zaproszenie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– opowiada o sytuacji lirycznej</li> <li>– omawia sytuację liryczną</li> <li>– wyjaśnia, czego dotyczy ironia w utworze</li> <li>– pisze oryginalne zaproszenie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– określa problematykę utworu</li> <li>– ocenia relacje między bohaterami</li> <li>– omawia funkcję ironii</li> <li>– pisze zaproszenie – zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystanej w nim kategorii ironii</li> </ul>
Melchior Wańkowicz <i>Tędy i owędy</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– opowiada o swoich wrażeniach po przeczytaniu tekstu</li> <li>– odróżnia literaturę faktu od literatury pięknej</li> <li>– dzieli tekst na części kompozycyjne</li> <li>– zna pojęcie komunikacji językowej</li> <li>– zna pojęcie stereotyp</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wstępnie ocenia tekst</li> <li>– wie, że tekst należy do literatury faktu</li> <li>– tytułuje poszczególne części tekstu</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega komunikacja językowa</li> <li>– wie, czym jest stereotyp</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia swoją ocenę tekstu</li> <li>– wie, że tekst jest wspomnieniową gawędą</li> <li>– odtwarza zawartość treściową poszczególnych części</li> <li>– omawia krótko akt komunikacji językowej</li> <li>– wyjaśnia, co to jest stereotyp</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– tworzy wypowiedź, w której przedstawia i uzasadnia swoją ocenę tekstu</li> <li>– wyjaśnia, dlaczego tekst można nazwać wspomnieniową gawędą</li> <li>– omawia relacje między poszczególnymi częściami kompozycyjnymi</li> <li>– wymienia i omawia składniki komunikacji językowej</li> <li>– wyjaśnia, o jakich stereotypach jest mowa w tekście</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem jego przynależności do literatury faktu</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
Anna Wierzbicka <i>Przez pryzmat języka</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– czyta tekst ze zrozumieniem</li> <li>– wie, na czym polega akt komunikacji językowej</li> <li>– wie, że system języka składa się z kilku warstw</li> <li>– wyodrębnia akapity</li> <li>– cytuje zdanie zawierające tezę</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, o czym jest mowa w tekście</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega akt komunikacji językowej</li> <li>– wymienia kilka warstw języka</li> <li>– omawia treść wybranego akapitu</li> <li>– przekazuje tezę autorki własnymi słowami,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza krótko treść tekstu</li> <li>– wymienia składniki aktu komunikacji językowej</li> <li>– wymienia wszystkie warstwy języka</li> <li>– wyjaśnia, o czym jest mowa w kolejnych akapitach</li> <li>– wyjaśnia, czego dotyczy teza zawarta w tekście</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza własnymi słowami treść tekstu</li> <li>– omawia akt komunikacji językowej</li> <li>– omawia poszczególne warstwy języka</li> <li>– określa relacje między akapitami</li> <li>– ustosunkowuje się do tezy zawartej w tekście</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje o interpretuje tekst, ustosunkowuje się do wyводу autorki</li> </ul>
Wirtualny spacer – e-plakat	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia krótko swoje wrażenia po zapoznaniu się z e-plakataami</li> <li>– tworzy proste hasła plakatowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia swoje wrażenia po zapoznaniu się z e-plakataami</li> <li>– tworzy hasła plakatowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia e-plakaty</li> <li>– tworzy ciekawe hasła plakatowe</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia znaczenia wynikające z e-plakatów</li> <li>– tworzy hasła plakatowe związane z problematyką tekstów z rozdziału</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>–samodzielnie interpretuje e-plakaty, tworzy oryginalne, twórcze hasła plakatowe związane z problematyką tekstów z rozdziału</li> </ul>
<b>W ŚWIECIE LUDZI I ZWIERZĄT</b>					

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
Sławomir Mrozek <i>Artysta</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– czyta tekst ze zrozumieniem</li> <li>– opowiada o głównym bohaterze utworu</li> <li>– dostrzega sprzeczność w utworze</li> <li>– wie, że pod postaciami zwierząt ukrywają się ludzie</li> <li>– pisze proste ogłoszenie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza swoimi słowami treść utworu</li> <li>– omawia postawę życiową bohatera</li> <li>– wie, co to jest paradoks</li> <li>– omawia sposób kreacji bohaterów</li> <li>– pisze ogłoszenie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odczytuje przerośne znaczenia utworu</li> <li>– omawia stosunek innych postaci do głównego bohatera</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega paradoks w utworze</li> <li>– wyjaśnia przesłanie utworu</li> <li>– pisze rozwinięte ogłoszenie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia przerośne znaczenia utworu</li> <li>– ocenia postawę życiową bohatera</li> <li>– omawia funkcję paradoksu jako chwytu literackiego</li> <li>– wyjaśnia, jak sposób kreacji bohaterów wpływa na przesłanie utworu</li> <li>– pisze ogłoszenie, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje opowiadanie ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystanej konwencji i jej funkcji w eksponowaniu przesłania utworu</li> </ul>
Jonathan Swift <i>Przygody Guliwera</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia najważniejsze elementy świata przedstawionego</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega fikcja fantastyczna</li> <li>– przypomina, jakie są rodzaje narracji</li> <li>– utożsamia narratora z bohaterem</li> <li>– wyodrębnia kilka wartości, o jakich jest mowa w utworze</li> <li>– zna pojęcie utopii</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– porządkuje elementy świata przedstawionego</li> <li>– wskazuje elementy fantastyczne</li> <li>– rozpoznaje narrację pierwszoosobową</li> <li>– wstępnie charakteryzuje bohatera–narratora</li> <li>– nazywa wartości, o jakich jest mowa w utworze</li> <li>– wie, co to jest utopia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia elementy świata przedstawionego</li> <li>– omawia rolę elementów fantastycznych</li> <li>– charakteryzuje bohaterów</li> <li>– ustala, jakie zachowania bohaterów odzwierciedlają uznawane przez nich wartości</li> <li>– wyjaśnia, co to jest utopia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza własnymi słowami treść fragmentu</li> <li>– omawia relacje między elementami realistycznymi i fantastycznymi</li> <li>– omawia funkcję narracji pierwszoosobowej</li> <li>– omawia relację między bohaterami</li> <li>– prezentuje rozbudowaną wypowiedź na temat wartości</li> <li>– wyjaśnia, czemu służy kreowanie świata jako utopii</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem funkcji elementów fantastycznych</li> </ul>
Katarzyna Kozyra <i>Piramida</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje instalacje plastyczne wśród innych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje podstawowe różnice między instalacją a</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym cechuje się instalacja plastyczna</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia swój stosunek do instalacji jako dzieła sztuki</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje dzieło ze</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
zwierzęt (instalacja plastyczna)	tekstów kultury – wymienia kilka składników instalacji – wyjaśnia dosłowne znaczenie wyrazów – formułuje jedno pytanie w związku z instalacją	innymi dziełami plastycznymi – wymienia składniki instalacji – omawia znaczenia związane z podanymi wyrazami – formułuje proste pytania związane z instalacją plastyczną	jako tekst kultury – omawia składniki instalacji – wskazuje przenośne znaczenia wyrazów – formułuje pytania dotyczące znaczeń instalacji plastycznej	– omawia związki zachodzące między wszystkimi składnikami instalacji – omawia przenośne znaczenia wynikające z podanych wyrazów – wyjaśnia, jakie refleksje wywołuje instalacja	szczególnym uwzględnieniem formy wyrazu artystycznego
Wirtualny spacer – animacje internetowe	– korzysta ze wskazanego programu komputerowego – korzystając z pomocy, tworzy prostą animację	– korzysta ze wskazanego programu komputerowego – tworzy prostą animację	– korzysta ze wskazanego programu komputerowego – tworzy animację	– twórczo korzysta ze wskazanego programu komputerowego – tworzy ciekawą animację	– samodzielnie tworzy oryginalną, twórczą, pomysłową animację
W POSZUKIWANIU WARTOŚCI					
Antoine de Saint-Exupéry <i>Mały Księż</i>	– odtwarza główne elementy świata przedstawionego utworu – przedstawia ogólnie wygląd planety Małego Księcia – wymienia etapy wędrówki bohatera – wskazuje wybrane elementy o symbolicznym znaczeniu	– opowiada o elementach świata przedstawionego – opowiada o wyglądzie planety Małego Księcia – przedstawia przebieg wędrówki bohatera – wymienia elementy o symbolicznym znaczeniu – dostrzega związek z przypowieścią jako gatunkiem – cytuje fragmenty o	– porządkuje elementy świata przedstawionego utworu – opowiada szczegółowo o wyglądzie planety Małego Księcia – opowiada o przebiegu wędrówki Małego Księcia – wypowiada się na temat znaczeń	– wypowiada się na temat specyfiki elementów świata przedstawionego, – barwnie opowiada o wyglądzie planety Małego Księcia – wyjaśnia, na czym polega metaforyczny charakter wędrówki Małego Księcia – wyjaśnia znaczenia zawarte w elementach symbolicznych	– prezentuje rozbudowaną wypowiedź poświęconą filozoficznej wymowie utworu

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przypomina, czym cechuje się przypowieść</li> <li>– wskazuje jeden fragment o charakterze aforyzmu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>charakterze aforyzmów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>symbolicznych w utworze</li> <li>– przedstawia związek utworu z przypowieścią</li> <li>– wyjaśnia, które fragmenty i dlaczego mają charakter aforyzmów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, na czym polega przypowieściowy charakter utworu</li> <li>– wyjaśnia przesłania zawarte w aforyzmach</li> </ul>	
Ursula le Guin <i>Czarnoksiężnik z Archipelagu</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wydobywa podstawowe informacje z tekstu</li> <li>– wymienia podstawowe elementy świata przedstawionego</li> <li>– odtwarza dzieje bohatera, opowiada, jak Cień zmienił życie bohatera</li> <li>– wie, że utwór należy do gatunku fantasy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wydobywa informacje z tekstu</li> <li>– wymienia elementy świata przedstawionego</li> <li>– krótko charakteryzuje bohatera</li> <li>– rozpoznaje motyw walki dobra ze złem</li> <li>– przypomina, czym cechują się utwory fantasy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– porządkuje informacje wydobyte z tekstu</li> <li>– omawia elementy świata przedstawionego</li> <li>– opowiada o dziejach bohatera, komentuje ich przebieg</li> <li>– wyjaśnia symbolikę Cienia</li> <li>– wyjaśnia, dlaczego utwór zaliczany jest do gatunku fantasy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza własnymi słowami informacje wydobyte z tekstu</li> <li>– komentuje sposób pokazania elementów świata przedstawionego</li> <li>– dokonuje charakterystyki i oceny postaci</li> <li>– wyjaśnia znaczenia związane z motywem walki dobra ze złem</li> <li>– przedstawia swój stosunek do utworów fantasy</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem warstwy aksjologicznej</li> </ul>
Andrzej Budnik <i>Wywiad bez cenzury: Łukasz Supergan</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje wywiad wśród innych tekstów publicystycznych</li> <li>– mówi, czego dotyczy poznany wywiad</li> <li>– odtwarza poglądy rozmówcy na temat sensu podróżowania</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia cechy wywiadu jako formy publicystycznej</li> <li>– formułuje temat wywiadu</li> <li>– wskazuje fragmenty o znaczeniu przenośnym</li> <li>– układa pytania do wywiadu</li> <li>– przeprowadza wywiad</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym cechuje się wywiad jako gatunek publicystyczny</li> <li>– wyjaśnia, jakie problemy zostały poruszone w wywiadzie</li> <li>– wyjaśnia znaczenia fragmentów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia swój stosunek do wywiadu jako gatunku publicystycznego</li> <li>– ustosunkowuje się do problemów poruszonych w wywiadzie</li> <li>– omawia znaczenie fragmentów metaforycznych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem jego metaforycznej wymowy</li> <li>– przeprowadza interesujący wywiad, w którym w atrakcyjny</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– układa kilka pytań do wywiadu</li> <li>– przeprowadza wywiad</li> </ul>		<ul style="list-style-type: none"> <li>metaforycznych</li> <li>– ustala cel wywiadu, układa do niego pytania</li> <li>– przeprowadza ciekawy wywiad</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>dla wymowy tekstu</li> <li>– ustala cel wywiadu, układa do niego pytania, zestawia je według przyjętej zasady</li> <li>– przeprowadza ciekawy wywiad</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>sposób przedstawia rozmówcę</li> </ul>
Wirtualny spacer –wywiady audio lub video	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ustala temat wywiadu</li> <li>– formułuje kilka prostych pytań do wywiadu</li> <li>– krótki przedstawia rozmówcę</li> <li>– opowiada o sposobach i okolicznościach przygotowania wywiadu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– proponuje ciekawy temat wywiadu</li> <li>– formułuje pytania do wywiadu, przedstawia rozmówcę</li> <li>– przeprowadza wywiad audio lub video</li> <li>– prezentuje wywiad</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, jakiemu tematowi będzie poświęcony wywiad</li> <li>– formułuje zróżnicowane pytania do wywiadu</li> <li>– wyczerpująco przedstawia rozmówcę</li> <li>– sprawnie przeprowadza wywiad, przedstawia go kolegom</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– prezentuje temat wywiadu</li> <li>– układa kolejność pytań według określonej zasady</li> <li>– w ciekawy sposób prezentuje rozmówcę</li> <li>– przeprowadza wywiad audio lub video</li> <li>– prezentuje wywiad, opowiada o wrażeniach, przeżyciach i obserwacjach w czasie przeprowadzania wywiadu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie przygotowuje o przeprowadza wywiad – zachowuje wszystkie wymogi tego gatunku</li> </ul>
WYROKI LOSU					
Éric-Emmanuel Schmitt <i>Oskar i pani Róża</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza podstawowe informacje dotyczące bohatera</li> <li>– wstępnie charakteryzuje bohatera</li> <li>– przytacza wypowiedzi bohatera o dorosłych</li> <li>– wie, że istnieje styl potoczny</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– zbiera informacje na temat bohatera</li> <li>– charakteryzuje bohatera, wyjaśnia, co bohater myślał o dorosłych</li> <li>– rozpoznaje w tekście styl potoczny, wskazuje przykłady użycia go</li> <li>– pisze list</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– porządkuje informacje na temat bohatera</li> <li>– charakteryzuje bohatera na podstawie jego wypowiedzi</li> <li>– przedstawia sposób patrzenia bohatera na dorosłych</li> <li>– przypomina, czym</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– zbiera i porządkuje informacje na temat bohatera</li> <li>– dokonuje pełnej charakterystyki bohatera</li> <li>– ustala, czym wywołana była ocena dorosłych przez Oskara</li> <li>– omawia rolę stylu potocznego w utworze</li> <li>– przedstawia w formie listu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem postaw bohaterów wobec śmierci</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
	– pisze krótki list		cechuje się styl potoczny – pisze ciekawy list na temat utworu	swoją opinię o utworze	
Barbara Kosmowska <i>Połączana rybka</i>	– odtwarza najważniejsze elementy świata przedstawionego – przedstawia rodzinę bohaterki – wstępnie charakteryzuje bohaterkę – zna pojęcie wolontariat – pod kierunkiem pisze życiorys, CV, podanie, list motywacyjny	– odtwarza elementy świata przedstawionego – opowiada o relacjach rodzinnych bohaterki – charakteryzuje bohaterkę – tworzy związki wyrazowe z rzeczownikami wolontariat – pisze życiorys, CV, podanie, list motywacyjny	– porządkuje elementy świata przedstawionego – ocenia relacje rodzinne bohaterki – przedstawia pełną charakterystykę bohaterki – wyjaśnia, na czym polega wolontariat – pisze bezbłędnie życiorys, CV, podanie, list motywacyjny	– opowiada o elementach świata przedstawionego – prezentuje rozwiniętą wypowiedź na temat relacji w rodzinie bohaterki – charakteryzuje i ocenia bohaterkę – opowiada o działaniach wolontariatu, których był świadkiem lub uczestnikiem – pisze życiorys, CV, podanie, list motywacyjny – zachowuje wszystkie wymogi tych form wypowiedzi	
Maciej Pieprzyca <i>Chce się żyć</i> (film fabularny)	– opowiada o wybranej scenie z filmu – opowiada o bohaterze – zna pojęcie <i>głos z offu</i> – zna pojęcie <i>perspektywa żabia</i> – wstępnie omawia grę aktorską – pisze prostą recenzję z filmu	– opowiada o scenach, które zwróciły jego uwagę – opowiada, jak wyglądało życie bohatera – wie, na czym polega głos z offu – wyjaśnia, na czym polega perspektywa żabia – przedstawia swoje wrażenia wywołane grą aktorską – pisze recenzję filmu	– przedstawia swoje przemyślenia wywołane filmem – opowiada o relacjach bohatera ze światem – podaje przykłady scen, w których występuje głos z offu – wskazuje sceny filmowane z perspektywy żabiej	– wyjaśnia, jak film wpłynął na jego myślenie o świecie – ocenia postępowanie innych w stosunku do bohatera – wyjaśnia funkcję głosu z offu – omawia funkcję punktu widzenia kamery – tworzy wypowiedź na temat gry aktorskiej – pisze recenzję filmu, zachowując wszystkie wymogi	– samodzielnie analizuje i interpretuje film ze szczególnym uwzględnieniem środków języka filmowego kreujących znaczenia – pisze rozwiniętą recenzję filmu –eksponuje część oceniającą

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
			– ocenia grę aktorską – pisze ciekawą recenzję filmu	tej formy wypowiedzi	
Wirtualny spacer –foldery i plakaty kampanii informacyjnej	– stara się brać udział w przygotowaniu kampanii informacyjnej – sporządza we wskazanym programie prosty plakat	– bierze udział w przygotowaniu kampanii informacyjnej – sporządza we wskazanym programie plakat	– bierze aktywny udział w przygotowaniu kampanii informacyjnej – sporządza we wskazanym programie ciekawy plakat	– organizuje kampanię informacyjną – przygotowuje w samodzielnie wybranym programie związany z nią folder	– samodzielnie przygotowuje i przeprowadza kampanię informacyjną – przygotowuje propagujące ją ciekawe materiały graficzne
LITERACKIE PRZESŁANIE					
Nancy H Kleinbaum <i>Stowarzyszenie umarłych poetów</i>	– odtwarza najważniejsze elementy świata przedstawionego – wymienia kilku bohaterów – przedstawia profesora Keatinga – przedstawia wybranych uczniów akademii – wie, co składa się na postawę życiową	– odtwarza elementy świata przedstawionego – wymienia bohaterów – wstępnie charakteryzuje profesora Keatinga – przedstawia uczniów akademii – wypowiada się na temat postawy życiowej bohaterów	– porządkuje elementy świata przedstawionego – wymienia bohaterów – dzieli ich według przyjętej przez siebie zasady – charakteryzuje profesora Keatinga – opowiada, jak reagowali uczniowie na słowa i działanie profesora Keatinga – omawia postawy życiowe bohaterów	– opowiada własnymi słowami o elementach świata przedstawionego – omawia relacje między bohaterami – charakteryzuje i ocenia profesora Keatinga – wyjaśnia, czego profesor Keating nauczył swoich uczniów – porównuje postawy życiowe bohaterów	
Małgorzata Musierowicz	– opowiada własnymi słowami treść fragmentu	– porządkuje elementy świata przedstawionego	– formułuje temat rozmowy bohaterów	– formułuje problem tekstu, ocenia profesora Dmuchańca	– zna całą powieść – omawia jej



Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
<i>Kwiat kalafiora</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia cechy charakteru profesora Dmuchańca</li> <li>– wyjaśnia różnicę między współczuciem a litością</li> <li>– stara się brać udział w dyskusji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– krótko charakteryzuje profesora Dmuchańca</li> <li>– bierze udział w dyskusji,</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– charakteryzuje profesora Dmuchańca</li> <li>– przedstawia swoje stanowisko w dyskusji</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>jako nauczyciela</li> <li>– bierze czynny udział w dyskusji</li> <li>– nawiązuje do wypowiedzi innych uczestników</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>problematykę</li> <li>– analizuje świat przedstawiony</li> <li>– omawia przesłanie utworu</li> </ul>
Małgorzata Musierowicz <i>Brulion Bebe B</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, o czym rozmawiali bohaterowie</li> <li>– nazywa wartości, o których jest mowa w tekście</li> <li>– wie, kto to jest autorytet</li> <li>– przeprowadza krótki wywiad z wybranym nauczycielem</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– formułuje temat rozmowy bohaterów</li> <li>– odtwarza poglądy bohaterów na temat wartości</li> <li>– wyjaśnia, kto może być autorytetem</li> <li>– przeprowadza wywiad z wybranym nauczycielem</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– nazywa najważniejsze problemy poruszone w rozmowie bohaterów</li> <li>– omawia świat wartości uznawanych przez bohaterów</li> <li>– nazywa cechy reprezentowane przez człowieka, który może być autorytetem</li> <li>– przeprowadza interesujący wywiad z wybranym nauczycielem</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza przebieg rozmowy bohaterów</li> <li>– ustosunkowuje się do poglądów bohaterów na temat wartości</li> <li>– opowiada o ludziach, których uznaje za swój autorytet</li> <li>– przeprowadza ciekawy wywiad z wybranym nauczycielem – zachowuje wszystkie wymogi tego gatunku</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem problematyki aksjologicznej</li> </ul>
Jostein Gaarder <i>Świat Zofii</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– czyta tekst ze zrozumieniem</li> <li>– wie, że filozofia jest dziedziną nauki</li> <li>– cytuje fragment wyjaśniający, na czym polega ironia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, o czym mówi tekst</li> <li>– wie ogólnie, czym zajmuje się filozofia</li> <li>– wie, z czym jest związane pojęcie <i>ironia sokratyczna</i></li> <li>– pisze zaproszenie</li> <li>– hierarchizuje argumenty do</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wydobywa informacje z tekstu</li> <li>– wymienia podstawowe działy filozofii</li> <li>– odtwarza wiadomości związane z pojęciem ironia sokratyczna</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza własnymi słowami treść tekstu</li> <li>– wyjaśnia krótko, czym zajmują się główne działy filozofii</li> <li>– wyjaśnia własnymi słowami, na czym polega ironia sokratyczna</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem omówienia i oceny poglądów Sokratesa</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
	sokratyczna – pisze proste zaproszenie – przygotowuje argumenty do mowy obrończej	mowy obrończej	– pisze oryginalne zaproszenie – przygotowuje mowę obrończą	– pisze zaproszenie, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi – wygłasza mowę obrończą	
Sławomir Mrożek <i>Autorytet</i>	– czyta tekst ze zrozumieniem – dzieli tekst na akapity – wskazuje fragmenty zawierające argumenty autora – zna podstawowe rodzaje akapitów – odróżnia publicystykę od literatury pięknej – wie, że jednym z gatunków publicystycznych jest felieton – wie, że teksty publicystyczne zawierają autorskie intencje	– wyjaśnia, o czym mówi tekst – odtwarza zawartość wybranego akapitu – odtwarza argumenty autora – wie, co to jest akapit syntetyczny – wie, że tekst należy do publicystyki – wie, że tekst reprezentuje felieton jako gatunek publicystyczny – odczytuje intencje zawarte w tekście	– formułuje temat i problem tekstu – dostrzega logiczny związek między akapitami – omawia argumenty wykorzystane przez autora – wskazuje w tekście akapit syntetyczny – omawia cechy tekstów publicystycznych – omawia cechy felietonu jako gatunku publicystycznego – omawia intencje zawarte w tekście	– odtwarza główne założenia wywodu autora – określa relacje treściowe między akapitami – ustosunkowuje się do argumentów autora – określa związek akapity syntetycznego z innymi akapitami – wyjaśnia, dlaczego tekst należy do publicystyki – wyjaśnia, dlaczego tekst reprezentuje felieton jako gatunek publicystyczny – ustosunkowuje się do intencji zawartych w tekście	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst, ustosunkowuje się do zawartego w nim wywodu
Wirtualny spacer – filmiki nagrane przez uczniów	– korzystając z pomocy, nagrywa prosty filmik edukacyjny ostrzegający rówieśników przed zagrożeniami	– nagrywa filmik edukacyjny ostrzegający przed zagrożeniami	– nagrywa pomysłowy, ciekawy filmik edukacyjny ostrzegający rówieśników przed zagrożeniami	– nagrywa pomysłowy, ciekawy filmik, stosuje celowe środki perswazji	– nagrywa oryginalny twórczy filmik ostrzegający rówieśników przed zagrożeniami z celowo stosowanymi środkami języka

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
					filmowego
ODCIEŃ SAMOTNOŚCI					
Marek Hłasko <i>Okno</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia elementy świata przedstawionego</li> <li>– odróżnia narratora od autora</li> <li>– wie, na czym polega narracja pierwszoosobowa</li> <li>– przedstawia bohatera</li> <li>– dostrzega różnice w postawach życiowych narratora i bohatera</li> <li>– omawia przestrzeń</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– porządkuje elementy świata przedstawionego</li> <li>– zbiera informacje o narratorze</li> <li>– rozpoznaje narrację pierwszoosobową</li> <li>– charakteryzuje bohatera</li> <li>– omawia postawy życiowe narratora i chłopca</li> <li>– dostrzega symbolikę przestrzeni</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia elementy świata przedstawionego</li> <li>– prezentuje informacje dotyczące narratora</li> <li>– dostrzega subiektywizm narracji</li> <li>– charakteryzuje narratora i bohatera</li> <li>– porównuje postawy życiowe narratora i bohatera</li> <li>– wyjaśnia, z czego wynika symbolika przestrzeni</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– tworzy wypowiedź, w której prezentuje wszystkie elementy świata przedstawionego</li> <li>– wypowiada się na temat narratora</li> <li>– wyjaśnia skutki zastosowania narracji pierwszoosobowej</li> <li>– dokonuje charakterystyki porównawczej</li> <li>– ocenia postawy życiowe narratora i bohatera</li> <li>– wyjaśnia symbolikę przestrzeni</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje opowiadanie ze szczególnym uwzględnieniem oceny przedstawionych w nim postaw życiowych</li> </ul>
Barbara Kosmowska <i>Samotni.pl</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przypomina rodzaje narracji</li> <li>– wskazuje elementy, na podstawie których można omówić relacje panujące w rodzinie Pauli</li> <li>– nazywa emocje bohaterki</li> <li>– wyjaśnia, dlaczego Paula czuje się samotna</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje narrację pierwszoosobową</li> <li>– omawia relacje rodzinne Pauli</li> <li>– opowiada o sytuacji emocjonalnej bohaterki</li> <li>– opowiada o zmaganiu się bohaterki z samotnością</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia stosunek narratora do elementów świata przedstawionego</li> <li>– tworzy dłuższą wypowiedź na temat relacji w rodzinie Pauli</li> <li>– przedstawia obiektywnie sytuację emocjonalną bohaterki</li> <li>– przedstawia skutki postępowania Pauli</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia funkcję narracji pierwszoosobowej</li> <li>– ocenia relacje panujące w rodzinie bohaterki</li> <li>– ocenia sytuację emocjonalną bohaterki, ocenia sposoby radzenia sobie przez bohaterkę z samotnością</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem problematyki samotności</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
Edvard Munch <i>Krzyk</i> (reprodukcja obrazu)	<ul style="list-style-type: none"> <li>– zna termin <i>ekspresjonizm</i></li> <li>– wymienia główne elementy przedstawione na obrazie</li> <li>– dostrzega deformację</li> <li>– wymienia kolory wykorzystane na obrazie</li> <li>– dostrzega główną zasadę kompozycyjną</li> <li>– wie, że niektóre elementy mają znaczenie symboliczne</li> <li>– wymienia postaci przedstawione na obrazie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia znaczenie terminu <i>ekspresjonizm</i></li> <li>– wymienia elementy przedstawione na obrazie</li> <li>– wskazuje elementy przedstawione za pomocą deformacji</li> <li>– omawia kolorystykę obrazu</li> <li>– wstępnie omawia kompozycję obrazu</li> <li>– wskazuje elementy o znaczeniach symbolicznych</li> <li>– opowiada o sposobie prezentowania postaci na obrazie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– używa terminu <i>ekspresjonizm</i></li> <li>– omawia elementy przedstawione na obrazie</li> <li>– omawia elementy przedstawione za pomocą deformacji</li> <li>– ocenia kolorystykę obrazu</li> <li>– omawia kompozycję obrazu</li> <li>– omawia elementy o znaczeniach symbolicznych</li> <li>– omawia relacje między postaciami przedstawionymi na obrazie a światem</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym cechują się dzieła ekspresjonistyczne</li> <li>– omawia relacje zachodzące między elementami przedstawionymi na obrazie</li> <li>– omawia funkcję deformacji</li> <li>– wypowiada się na temat znaczeń obrazu</li> <li>– eksponowanych kolorystyką</li> <li>– ocenia kompozycję obrazu</li> <li>– wyjaśnia znaczenia elementów symbolicznych</li> <li>– formułuje znaczenia sugerowane sposobem prezentowania postaci na obrazie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje obraz ze szczególnym uwzględnieniem zastosowanych malarskich środków wyrazu dla przekazania znaczeń</li> </ul>
Wirtualny spacer –tworzenie teledysku	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przypomina, co to jest motyw</li> <li>– korzystając z pomocy, tworzy teledysk</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– dostrzega powtarzalność wybranego motywu w różnych tekstach kultury</li> <li>– tworzy prosty teledysk</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje przykłady kilku tekstów kultury zawierających ten sam motyw</li> <li>– tworzy teledysk</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– gromadzi teksty kultury zawierające ten sam motyw</li> <li>– tworzy ciekawy teledysk</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– selekcjonuje i porządkuje teksty kultury zawierające ten motyw</li> <li>– samodzielnie tworzy oryginalny, atrakcyjny wizualnie teledysk</li> </ul>
<b>NA SWÓJ TEMAT</b>					
Szczepan	– zna dziennik jako	– rozpoznaje dziennik wśród	– wymienia cechy	– omawia cechy dziennika jako	– samodzielnie analizuje i

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
Twardoch <i>Wieloryby i ćmy. Dzienniki 2007–2015</i>	gatunek – zna pojęcie <i>autobiografizm</i> – wie, kiedy wypowiedź ma charakter subiektywny – wskazuje fragmenty o znaczeniach metaforycznych – wskazuje fragmenty zawierające refleksje o świecie	innych gatunków – wie, na czym polega <i>autobiografizm</i> – dostrzega subiektywizm wypowiedzi – odtwarza zawartość fragmentów o znaczeniach metaforycznych – odtwarza refleksje autora o świecie	dziennika jako gatunku – wyjaśnia pojęcie <i>autobiografizm</i> – wyjaśnia, z czego wynika subiektywizm wypowiedzi – wyjaśnia znaczenia metaforyczne – omawia refleksje autora o świecie	gatunku – omawia rysy autobiograficzne w tekście – interpretuje tekst w kontekście jego subiektywnego charakteru – omawia fragmenty o znaczeniach metaforycznych – ustosunkowuje się do refleksji autora o świecie	interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem zawartych w nim refleksji o świecie
Magdalena Tulli <i>Szum</i>	– czyta tekst ze zrozumieniem – zna pojęcie <i>autokreacja</i> – wskazuje fragmenty opisujące emocje – według wzoru pisze list	– opowiada, o czym mówi tekst – dostrzega w tekście przejawy <i>autokreacji</i> – omawia prezentowane emocje – pisze list	– wskazuje główne zagadnienia poruszane w tekście – omawia na podstawie tekstu zjawisko <i>autokreacji</i> – omawia przejawy prezentowanych emocji – pisze ciekawy, rozwinięty list	– określa problematykę tekstu – interpretuje tekst z punktu widzenia działań <i>autokreacyjnych</i> – przedstawia źródła prezentowanych emocji – pisze ciekawy list, zachowując wszystkie wymogi tej formy wypowiedzi	– samodzielnie analizuje i interpretuje tekst ze szczególnym uwzględnieniem problematyki <i>autokreacji</i>
Alina Szapocznikow <i>Autoportret I – Autoportret II (rzeźby)</i>	– wie, że rzeźba jest jedną z dziedzin sztuki – wyjaśnia, co oznacza słowo <i>autoportret</i> – wymienia podstawowe elementy obu rzeźb	– rozpoznaje rzeźbę wśród innych dzieł sztuki – wyjaśnia tytuły rzeźb – wymienia elementy obu rzeźb – opisuje obydwie rzeźby	– omawia specyfikę rzeźby jako dzieła sztuki – wypowiada się na temat tytułu rzeźb – porównuje elementy obu rzeźb	– przypomina i omawia poznane do tej pory rzeźby – wyjaśnia tytuły rzeźb w kontekście tego, co przedstawiają – omawia elementy obu rzeźb	– samodzielnie interpretuje rzeźby ze szczególnym uwzględnieniem ich metaforycznych znaczeń

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wstępnie jedną z rzeźb, ma świadomość, że niektóre elementy rzeźb mają znaczenie symboliczne</li> <li>– wie, że rzeźby są zrobione z różnych materiałów</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wskazuje elementy o znaczeniach symbolicznych</li> <li>– nazywa materiały, z których wykonane zostały rzeźby</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– dokładnie opisuje rzeźby</li> <li>– omawia elementy o znaczeniach symbolicznych</li> <li>– omawia rzeźby z uwzględnieniem materiału, z którego zostały zrobione</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– opisuje porównawczo obie rzeźby</li> <li>– wyjaśnia symboliczne znaczenia elementów dzieł</li> <li>– wyjaśnia, jak materiał, z którego zostały wykonane rzeźby, wpływa na znaczenia dzieł</li> </ul>	
Wirtualny spacer – autoportrety uczniów	– we wskazanym programie tworzy pod kierunkiem autoportret	– w samodzielnie wybranym programie tworzy autoportret	– w samodzielnie wybranym programie tworzy ciekawy autoportret	– tworzy autoportret odzwierciedlający jego indywidualne cechy	– w samodzielnie wybranym programie tworzy interesujący autoportret, wykorzystuje elementy symboliczne

ŚCIEŻKI ŻYCIA

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
Zbigniew Herbert <i>Życiorys</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje życiorys wśród innych form użytkowych</li> <li>– rozróżnia lirykę bezpośrednią i pośrednią</li> <li>– gromadzi informacje o bohaterze lirycznym</li> <li>– wskazuje wersy pozwalające określić sytuację liryczną</li> <li>– dostrzega wewnętrzną kompozycję wiersza</li> <li>– wskazuje wersy, w których jest mowa o wartościach</li> <li>– nazywa uczucia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, czym cechuje się życiorys jako forma wypowiedzi</li> <li>– dostrzega w utworze lirykę bezpośrednią</li> <li>– rozpoznaje bohatera lirycznego</li> <li>– rozpoznaje sytuację liryczną</li> <li>– dzieli tekst na części kompozycyjne ze względu na formy czasu</li> <li>– nazywa wartości ważne dla bohatera</li> <li>– wypowiada się na temat uczuć bohatera</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia wyróżniki życiorysu</li> <li>– wyjaśnia, dlaczego wiersz reprezentuje lirykę bezpośrednią</li> <li>– przedstawia informacje o bohaterze lirycznym</li> <li>– wskazuje składniki sytuacji lirycznej</li> <li>– omawia kompozycję wewnętrzną utworu</li> <li>– omawia wartości ważne dla bohatera</li> <li>– wskazuje źródła uczuć</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia życiorys jako użytkową formę wypowiedzi</li> <li>– dostrzega subiektywizm wypowiedzi poetyckiej</li> <li>– przedstawia dłuższą wypowiedź związaną z bohaterem lirycznym</li> <li>– omawia sytuację liryczną</li> <li>– omawia kompozycję wewnętrzną utworu w kontekście jego zawartości treściowej</li> <li>– omawia światopogląd bohatera lirycznego</li> <li>– omawia uczucia bohatera i ich źródła</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje wiersz ze szczególnym uwzględnieniem światopoglądu i postawy życiowej osoby mówiącej (bohatera lirycznego)</li> </ul>
Wisława Szymborska <i>Pisanie życiorysu</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje życiorys wśród innych form użytkowych</li> <li>– przypomina, co to jest frazeologizm</li> <li>– wie, na czym polega ironia</li> <li>– wskazuje wersy mówiące o człowieku</li> <li>– dostrzega relacje między człowiekiem i światem ukazane w</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, czym cechuje się życiorys jako forma wypowiedzi</li> <li>– wskazuje w wierszu frazeologizmy</li> <li>– dostrzega w wierszu ironię</li> <li>– odtwarza obraz człowieka utrwalony w wierszu</li> <li>– omawia relacje między człowiekiem i światem ukazane w wierszu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia wyróżniki życiorysu</li> <li>– wyjaśnia znaczenia związane z frazeologizmami</li> <li>– wyjaśnia, przeciwko czemu skierowana jest ironia</li> <li>– omawia obraz człowieka ukazany w wierszu</li> <li>– tworzy wypowiedź na</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia życiorys jako użytkową formę wypowiedzi</li> <li>– wyjaśnia funkcję frazeologizmów w utworze</li> <li>– interpretuje znaczenia związane z kategorią ironii zastosowaną w wierszu</li> <li>– tworzy rozbudowaną wypowiedź prezentującą obraz człowieka ukazany w wierszu</li> <li>– ocenia relacje między człowiekiem i światem ukazane</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje utwór ze szczególnym uwzględnieniem relacji między człowiekiem i światem</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
	wierszu		temat relacji między człowiekiem i światem ukazanych w wierszu	w wierszu	
Piotr Dumała <i>Ściany</i> (film animowany)	<ul style="list-style-type: none"> <li>– ogląda uważnie film</li> <li>– dostrzega filmowe metafory</li> <li>– zna pojęcie <i>everyman</i></li> <li>– zwraca uwagę na muzykę w filmie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przedstawia swoje pierwsze wrażenie po obejrzeniu filmu</li> <li>– wskazuje sceny zawierające metafory</li> <li>– wie, kto to jest <i>everyman</i></li> <li>– wypowiada się na temat muzyki w filmie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odtwarza treściową zawartość poszczególnych scen filmu</li> <li>– wyjaśnia znaczenia filmowych metafor</li> <li>– wyjaśnia, kto to jest <i>everyman</i></li> <li>– ocenia muzykę w filmie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– opowiada własnymi słowami fabułę filmu</li> <li>– interpretuje metaforyczne znaczenia filmu</li> <li>– wykorzystuje pojęcie <i>everyman</i> do interpretacji filmu</li> <li>– ocenia muzykę filmu w kontekście jego znaczeń</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie analizuje i interpretuje film ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystanych środków filmowych dla kreowania znaczeń metaforycznych</li> </ul>
Wirtualny spacer – przedstawianie siebie	<ul style="list-style-type: none"> <li>– pod kierunkiem przygotowuje autoprezentację</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przygotowuje autoprezentację</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przygotowuje rozbudowaną autoprezentację</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– przygotowuje w ciekawej formie autoprezentację</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie przygotowuje rozwiniętą, ciekawą autoprezentację</li> </ul>
<b>KSZTAŁCENIE JĘZYKOWE</b>					
<b>FONETYKA</b>					



Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
Głoska i litera	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozróżnia pojęcia <i>litera</i> i <i>głoska</i></li> <li>– zna główne sposoby zapisywania głosek</li> <li>– dzieli proste wyrazy na litery i głoski</li> <li>– wie, że <i>i</i> może pełnić w wyrazach różne funkcje</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, co to jest głoska i litera</li> <li>– zna sposoby zapisywania głosek</li> <li>– dzieli wyrazy na litery i głoski</li> <li>– zna funkcje litery <i>i</i> w wyrazach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym jest głoska, a czym litera</li> <li>– wymienia różnorodne sposoby zapisywania głosek</li> <li>– dzieli trudne wyrazy na litery i głoski</li> <li>– podaje przykłady roli <i>i</i> w wyrazach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia rozróżnienie w języku na litery i głoski</li> <li>– omawia wszystkie sposoby zapisywania głosek</li> <li>– bezbłędnie dzieli trudne wyrazy na litery i głoski</li> <li>– omawia funkcje litery <i>i</i> w wyrazach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– bezbłędnie dzieli wszystkie wyrazy na litery i głoski</li> <li>– bezbłędnie określa rolę <i>i</i> w wyrazach</li> </ul>
Podział głosek	<ul style="list-style-type: none"> <li>– odróżnia samogłoski od spółgłosek</li> <li>– wie, które narządy artykulacyjne biorą udział w powstawaniu głosek</li> <li>– określa podstawowe cechy głosek</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozróżnia samogłoski i spółgłoski</li> <li>– wymienia podstawowe narządy artykulacyjne</li> <li>– określa cechy głosek</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia wszystkie samogłoski, odróżnia spółgłoski</li> <li>– wymienia narządy artykulacyjne</li> <li>– określa cechy głosek</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym różnią się samogłoski od spółgłosek</li> <li>– omawia rolę poszczególnych narządów w artykulacji głosek</li> <li>– określa cechy głosek</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia proces powstawania głosek</li> <li>– bezbłędnie określa cechy głosek</li> </ul>
Upodobnienia głosek	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, że istnieje zjawisko upodobnienia głosek</li> <li>– zna podstawowe rodzaje upodobnień</li> <li>– zaznacza i nazywa podstawowe rodzaje upodobnień</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, na czym polegają upodobnienia głosek</li> <li>– zna różne rodzaje upodobnień, zaznacza i nazywa upodobnienia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia upodobnienia głosek</li> <li>– zna wszystkie rodzaje upodobnień</li> <li>– poprawnie zaznacza i nazywa upodobnienia</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– tłumaczy mechanizm powstawania upodobnień głosek</li> <li>– omawia wszystkie rodzaje upodobnień</li> <li>– zaznacza i nazywa wszystkie rodzaje upodobnień</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje wszystkie rodzaje upodobnień, nazywa je, poprawnie wymawia</li> </ul>
Sylaba	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, co to jest sylaba</li> <li>– wie, że sylaby mogą się</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– izoluje sylabę w wyrazie</li> <li>– rozpoznaje sylaby otwarte i</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– rozpoznaje różne sylaby w wyrazie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym jest sylaba</li> <li>– wyjaśnia, kiedy sylaba jest</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– bezbłędnie dzieli wszystkie wyrazy na</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
	kończyć na samogłoskę lub spółgłoskę – dzieli proste wyrazy na sylaby	zamknięte – dzieli wyrazy na sylaby	– nazywa, która sylaba jest zamknięta, a która otwarta – dzieli trudne wyrazy na sylaby	otwarta, kiedy zamknięta – bezbłędnie dzieli trudne wyrazy na sylaby	sylaby
Akcent wyrazowy i zdaniowy	– ma świadomość konieczności poprawnego akcentowania wyrazów – stara się poprawnie akcentować wyrazy – wie, że są wyrazy bezakcentowe	– wie, na czym polega akcent wyrazowy – poprawnie akcentuje wyrazy – wymienia przykłady wyrazów bezakcentowych	– omawia akcent wyrazowy – poprawnie akcentuje niemal wszystkie wyrazy – wymienia różnorodne przykłady wyrazów bezakcentowych	– wyjaśnia, na czym polega akcent wyrazowy – poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy – zna wyrazy bezakcentowe	– bezbłędnie stosuje akcent w swoich wypowiedziach
Zebranie i powtórzenie wiadomości	– rozróżnia pojęcia <i>litera</i> i <i>głoska</i> – zna główne sposoby zapisywania głosek – dzieli proste wyrazy na litery i głoski – wie, że <i>i</i> może pełnić w wyrazach różne funkcje – odróżnia samogłoski od spółgłosek – wie, które narządy artykulacyjne biorą udział w powstawaniu głosek – określa podstawowe	– wie, co to jest głoska i litera – zna sposoby zapisywania głosek – dzieli wyrazy na litery i głoski – zna funkcje litery <i>i</i> w wyrazach – rozróżnia samogłoski i spółgłoski – wymienia podstawowe narządy artykulacyjne – określa cechy głosek – izoluje sylabę w wyrazie – rozpoznaje sylaby otwarte i zamknięte, dzieli wyrazy na	– wyjaśnia, czym jest głoska, a czym litera – wymienia różnorodne sposoby zapisywania głosek – dzieli trudne wyrazy na litery i głoski – podaje przykłady roli <i>i</i> w wyrazach – wymienia wszystkie samogłoski, odróżnia spółgłoski – wymienia narządy artykulacyjne – określa cechy głosek	– omawia rozróżnienie w języku na litery i głoski – omawia wszystkie sposoby zapisywania głosek – bezbłędnie dzieli trudne wyrazy na litery i głoski – omawia funkcje litery <i>i</i> w wyrazach – wyjaśnia, czym różnią się samogłoski od spółgłosek – omawia rolę poszczególnych narządów w artykulacji głosek – określa cechy głosek – wyjaśnia, czym jest sylaba – wyjaśnia, kiedy sylaba jest	– bezbłędnie dzieli wszystkie wyrazy na litery i głoski – bezbłędnie określa rolę <i>i</i> w wyrazach – omawia proces powstawania głosek – bezbłędnie określa cechy głosek – bezbłędnie dzieli wszystkie wyrazy na sylaby – bezbłędnie stosuje akcent w swoich wypowiedziach,

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
	cechy głosek – wie, co to jest sylaba – wie, że sylaby mogą się kończyć na samogłoskę lub spółgłoskę – dzieli wyrazy na sylaby – ma świadomość konieczności poprawnego akcentowania wyrazów – stara się poprawnie akcentować wyrazy – wie, że są wyrazy bezakcentowe – wie, że istnieje zjawisko upodobnienia głosek – zna podstawowe rodzaje upodobnień – zaznacza i nazywa podstawowe rodzaje upodobnień	sylaby – wie, na czym polega akcent wyrazowy – poprawnie akcentuje wyrazy – wymienia przykłady wyrazów bezakcentowych – wie, na czym polegają upodobnienia głosek – zna różne rodzaje upodobnień, zaznacza i nazywa upodobnienia	– rozpoznaje różne sylaby w wyrazie – nazywa, która sylaba jest zamknięta, a która otwarta – dzieli trudne wyrazy na sylaby – omawia akcent wyrazowy – poprawnie akcentuje niemal wszystkie wyrazy – wymienia różnorodne przykłady wyrazów bezakcentowych – omawia upodobnienia głosek – zna wszystkie rodzaje upodobnień – poprawnie zaznacza i nazywa upodobnienia	otwarta, kiedy zamknięta – bezbłędnie dzieli trudne wyrazy na sylaby – wyjaśnia, na czym polega akcent wyrazowy – poprawnie akcentuje wszystkie wyrazy – zna wyrazy bezakcentowe – tłumaczy mechanizm powstawania upodobnień głosek – omawia wszystkie rodzaje upodobnień – zaznacza i nazywa wszystkie rodzaje upodobnień	rozpoznaje wszystkie rodzaje upodobnień, nazywa je, poprawnie wymawia
ZRÓŻNICOWANIE JĘZYKA					
Treść i zakres znaczeniowy wyrazu	– ma świadomość różnicy między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazów – podaje treść i zakres znaczeniowy kilku	– wie, czym różni się treść od zakresu znaczeniowego wyrazu – podaje treść i zakres znaczeniowy wyrazów – podaje wyrazy o tym samym	– wyjaśnia, czym różni się treść od zakresu znaczeniowego wyrazu – dostrzega zależności między treścią a zakresem znaczeniowym	– omawia zagadnienie różnic między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazów – omawia relacje między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazu	– bezbłędnie podaje treść i zakres znaczeniowy różnorodnych wyrazów

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
	wyrazów – podaje kilka wyrazów o tym samym zakresie znaczeniowym	zakresie znaczeniowym	wyrazów – tworzy proste ciągi wyrazów o tym samym zakresie znaczeniowym	– tworzy ciągi wyrazów o tym samym zakresie znaczeniowym	
Nazwy osobowe	– wie, że imiona i nazwiska to nazwy osobowe – zna zasady pisowni nazw osobowych	– wyróżnia spośród nazw własnych nazwy osobowe – stosuje zasady pisowni nazw osobowych	– ma podstawową wiedzę na temat powstawania nazw osobowych – poprawnie zapisuje nazwy osobowe	– wie, jak powstawały nazwy osobowe – bezbłędnie zapisuje nazwy osobowe	– omawia proces powstawania nazw osobowych, zapisuje je bezbłędnie
Odmiana imion i nazwisk	– poprawnie odmienia proste nazwy osobowe	– poprawnie odmienia większość nazw osobowych	– poprawnie odmienia niemal wszystkie nazwy osobowe	– poprawnie odmienia wszystkie nazwy osobowe	– zna wszystkie wzory deklinacyjne nazw osobowych
Nazwy miejscowe	– wie, czego dotyczą nazwy miejscowe – zna zasady pisowni nazw miejscowych	– wyróżnia spośród nazw własnych nazwy miejscowe – przedstawia zasady pisowni nazw miejscowych	– podaje kilka przykładów różnych nazw miejscowych – stosuje zasady pisowni nazw miejscowych	– podaje różnorodne przykłady nazw miejscowych – bezbłędnie zapisuje nazwy miejscowe	– swobodnie posługuje się nazwami miejscowymi
Odmiana nazw miejscowych	– wie, że nazwy miejscowe podlegają odmianie przez przypadki	– poprawnie odmienia najbardziej powszechne nazwy miejscowe	– poprawnie odmienia większość nazw miejscowych	– poprawnie odmienia wszystkie nazwy miejscowe	– zna wszystkie wzory deklinacyjne nazw miejscowych
Nazwy mieszkańców	– wie, jak tworzy się nazwy mieszkańców – zna zasady pisowni	– tworzy poprawnie podstawowe nazwy mieszkańców	– poprawnie tworzy większość nazw mieszkańców	– poprawnie tworzy nazwy mieszkańców – poprawnie zapisuje nazwy	– poprawnie tworzy i zapisuje wszystkie nazwy mieszkańców

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
	nazw mieszkańców	– zapisuje poprawnie podstawowe nazwy mieszkańców	– stosuje się do zasad ich pisowni	mieszkańców	
Kolokwializmy	– zna pojęcie kolokwializmu – wie, kiedy można używać kolokwializmów	– wie, jakie wyrazy i związki wyrazowe są kolokwializmami, nie nadużywa kolokwializmów	– podaje kilka przykładów kolokwializmów – wie, dla jakiego stylu języka są typowe kolokwializmy	– podaje przykłady kolokwializmów – wyjaśnia, kiedy używanie kolokwializmów jest błędem	– używa kolokwializmów tylko wówczas, gdy jest to uzasadnione
Wyrazy rodzime i zapożyczone	– wyróżnia popularne wyrazy zapożyczone – zna zasady pisowni wyrazów zapożyczonych	– podaje kilka przykładów wyrazów rodzimych i zapożyczonych – omawia zasady pisowni wyrazów zapożyczonych	– podaje przykłady wyrazów rodzimych i zapożyczonych – stosuje zasady pisowni wyrazów zapożyczonych	– rozróżnia wyrazy rodzime i zapożyczone – poprawnie zapisuje wyrazy zapożyczone	– omawia proces zapożyczania wyrazów
Regionalne odmiany języka	– wie, że obok języka ogólnopolskiego istnieją regionalne odmiany języka – zna podstawowe rodzaje dialektyzmów – próbuje czytać tekst pisany gwarą	– wie co to jest dialekt i gwara – zna rodzaje dialektyzmów – czyta tekst pisany gwarą	– wyjaśnia, co to jest dialekt i gwara – podaje przykłady różnych rodzajów dialektyzmów – czyta płynnie tekst pisany gwarą	– podaje przykłady regionalnych odmian języka – rozpoznaje rodzaje dialektyzmów – czyta ze zrozumieniem tekst pisany gwarą	– omawia specyfikę różnych regionalnych odmian języka
Zebranie i powtórzenie wiadomości	– ma świadomość różnicy między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazów – podaje treść i zakres	– wie, czym różni się treść od zakresu znaczeniowego wyrazu – podaje treść i zakres znaczeniowy wyrazów	– wyjaśnia, czym różni się treść od zakresu znaczeniowego wyrazu – dostrzega zależności między treścią a	– omawia zagadnienie różnic między treścią a zakresem znaczeniowym wyrazów – omawia relacje między treścią a zakresem znaczeniowym	– bezbłędnie podaje treść i zakres znaczeniowy różnorodnych wyrazów – omawia proces powstawania nazw

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
<p>znaczeniowy kilku wyrazów</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje kilka wyrazów o tym samym zakresie znaczeniowym</li> <li>– wie, że imiona i nazwiska to nazwy osobowe</li> <li>– zna zasady pisowni nazw osobowych</li> <li>– poprawnie odmienia proste nazwy osobowe</li> <li>– wie, czego dotyczą nazwy miejscowe</li> <li>– zna zasady pisowni nazw miejscowych</li> <li>– wie, że nazwy miejscowe podlegają odmianie przez przypadki</li> <li>– wie, jak tworzy się nazwy mieszkańców</li> <li>– zna zasady pisowni nazw mieszkańców</li> <li>– zna pojęcie kolokwializmu</li> <li>– wie, kiedy można używać kolokwializmów</li> <li>– wyróżnia popularne</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– podaje wyrazy o tym samym zakresie znaczeniowym</li> <li>– wyróżnia spośród nazw własnych nazwy osobowe</li> <li>– stosuje zasady pisowni nazw osobowych</li> <li>– poprawnie odmienia większość nazw osobowych</li> <li>– wyróżnia spośród nazw własnych nazwy miejscowe</li> <li>– przedstawia zasady pisowni nazw miejscowych</li> <li>– poprawnie odmienia najbardziej powszechne nazwy miejscowe</li> <li>– tworzy poprawnie podstawowe nazwy mieszkańców</li> <li>– zapisuje poprawnie podstawowe nazwy mieszkańców</li> <li>– wie, jakie wyrazy i związki wyrazowe są kolokwializmami, nie nadużywa kolokwializmów</li> <li>– podaje kilka przykładów wyrazów rodzimych i zapożyczonych</li> <li>– omawia zasady pisowni</li> </ul>	<p>zakresem znaczeniowym wyrazów</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tworzy proste ciągi wyrazów o tym samym zakresie znaczeniowym</li> <li>– ma podstawową wiedzę na temat powstawania nazw osobowych</li> <li>– poprawnie zapisuje nazwy osobowe</li> <li>– poprawnie odmienia niemal wszystkie nazwy osobowe</li> <li>– podaje kilka przykładów różnych nazw miejscowych</li> <li>– stosuje zasady pisowni nazw miejscowych</li> <li>– poprawnie odmienia większość nazw miejscowych</li> <li>– poprawnie tworzy większość nazw mieszkańców</li> <li>– stosuje się do zasad ich pisowni</li> <li>– podaje kilka przykładów</li> </ul>	<p>wyrazu</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– tworzy ciągi wyrazów o tym samym zakresie znaczeniowym</li> <li>– wie, jak powstawały nazwy osobowe</li> <li>– bezbłędnie zapisuje nazwy osobowe</li> <li>– poprawnie odmienia wszystkie nazwy osobowe</li> <li>– podaje różnorodne przykłady nazw miejscowych</li> <li>– bezbłędnie zapisuje nazwy miejscowe</li> <li>– poprawnie odmienia wszystkie nazwy miejscowe</li> <li>– poprawnie tworzy nazwy mieszkańców</li> <li>– poprawnie zapisuje nazwy mieszkańców</li> <li>– podaje przykłady kolokwializmów</li> <li>– wyjaśnia, kiedy używanie kolokwializmów jest błędem</li> <li>– rozróżnia wyrazy rodzime i zapożyczone, poprawnie zapisuje wyrazy zapożyczone</li> <li>– podaje przykłady regionalnych odmian języka</li> <li>– rozpoznaje rodzaje</li> </ul>	<p>osobowych, zapisuje je bezbłędnie</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– zna wszystkie wzory deklinacyjne nazw osobowych</li> <li>– swobodnie posługuje się nazwami miejscowymi</li> <li>– zna wszystkie wzory deklinacyjne nazw miejscowych</li> <li>– poprawnie tworzy i zapisuje wszystkie nazwy mieszkańców</li> <li>– używa kolokwializmów tylko wówczas, gdy jest to uzasadnione</li> <li>– omawia proces zapożyczenia wyrazów</li> <li>– omawia specyfikę różnych regionalnych odmian języka</li> </ul>	

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
	wyrazy zapożyczone – zna zasady pisowni wyrazów zapożyczonych – wie, że obok języka ogólnopolskiego istnieją regionalne odmiany języka – zna podstawowe rodzaje dialektyzmów – próbuje czytać tekst pisany gwarą	wyrazów zapożyczonych – wie co to jest dialekt i gwara – zna rodzaje dialektyzmów – czyta tekst pisany gwarą	kolokwializmów – wie, dla jakiego stylu języka są typowe kolokwializmy – podaje przykłady wyrazów rodzimych i zapożyczonych – stosuje zasady pisowni wyrazów zapożyczonych – wyjaśnia, co to jest dialekt i gwara – podaje przykłady różnych rodzajów dialektyzmów – czyta płynnie tekst pisany gwarą	dialektyzmów – czyta ze zrozumieniem tekst pisany gwarą	
KOMUNIKACJA I KULTURA JĘZYKA					
Poprawne używanie słownictwa	– stosuje proste związki wyrazowe – zna pojęcie szablonu językowego	– wie, co to są związki wyrazowe – rozpoznaje szablony językowe	– wyjaśnia, co to są związki wyrazowe – unika stosowania szablonów językowych	– wyjaśnia mechanizm tworzenia związków wyrazowych – krytycznie ocenia stosowanie szablonów językowych	– świadomie i celowo stosuje poprawne związki wyrazowe w wypowiedziach – unika stosowania szablonów językowych, krytycznie ocenia je w cudzych wypowiedziach

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
Norma językowa	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, że w działaniach językowych należy stosować się do norm językowych</li> <li>– wie, że istnieją różne normy językowe</li> <li>– w swoich wypowiedziach stara się stosować do norm językowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, co to jest norma językowa</li> <li>– odróżnia normę wzorcową od użytkowej i potocznej, stosuje się do norm językowych w większości swoich wypowiedzi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wstępnie wyjaśnia na czym polega norma językowa</li> <li>– rozróżnia różne rodzaje norm językowych</li> <li>– przestrzega norm językowych niemal we wszystkich wypowiedziach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, na czym polega i czego dotyczy norma językowa</li> <li>– rozróżnia wszystkie normy językowe</li> <li>– zawsze stosuje się do odpowiednich norm językowych w swoich wypowiedziach</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– świadomie stosuje się w swoich wypowiedziach do norm językowych różnego rodzaju</li> </ul>
Błąd językowy	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, że w wypowiedziach powinno unikać się błędów językowych</li> <li>– rozpoznaje innowacje językowe</li> <li>– zna podstawowe rodzaje błędów językowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, co to jest błąd językowy</li> <li>– odróżnia innowacje językowe od błędów językowych</li> <li>– rozpoznaje różne rodzaje błędów językowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, co to jest błąd językowy</li> <li>– wyjaśnia, w jakich okolicznościach stosowane są innowacje językowe</li> <li>– klasyfikuje większość błędów językowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia mechanizm popełniania błędów i usterek językowych</li> <li>– ocenia innowacje językowe</li> <li>– klasyfikuje rodzaje błędów językowych</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– świadomie unika popełniania błędów językowych, zna ich rodzaje i mechanizm powstawiania</li> </ul>
Manipulacja językowa	<ul style="list-style-type: none"> <li>– zna pojęcie manipulacji językowej</li> <li>– dostrzega językowe sposoby stosowane w manipulacji językowej</li> <li>– stara się nie poddawać manipulacji językowej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, na czym polega manipulacja językowa</li> <li>– zna podstawowe sposoby manipulacji językowej</li> <li>– nie poddaje się manipulacji językowej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, na czym polega manipulacja językowa</li> <li>– omawia językowe sposoby stosowane w manipulacji językowej</li> <li>– skutecznie nie poddaje się manipulacji językowej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, czym różni się manipulacja językowa od perswazji</li> <li>– wyjaśnia językowe mechanizmy manipulacji językowej</li> <li>– przeciwstawia się manipulacji językowej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– świadomie i skutecznie przeciwstawia się manipulacji językowej</li> </ul>



Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
Zebranie i powtórzenie wiadomości	<ul style="list-style-type: none"> <li>– stosuje proste związki wyrazowe</li> <li>– zna pojęcie szablonu językowego</li> <li>– wie, że w działaniach językowych należy stosować się do norm językowych</li> <li>– wie, że istnieją różne normy językowe</li> <li>– w swoich wypowiedziach stara się stosować do norm językowych</li> <li>– wie, że w wypowiedziach powinno unikać się błędów językowych</li> <li>– rozpoznaje innowacje językowe</li> <li>– zna podstawowe rodzaje błędów językowych</li> <li>– zna pojęcie manipulacji językowej</li> <li>– dostrzega językowe sposoby stosowane w manipulacji językowej</li> <li>– stara się nie poddawać</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, co to są związki wyrazowe</li> <li>– rozpoznaje szablony językowe</li> <li>– wie, co to jest norma językowa</li> <li>– odróżnia normę wzorcową od użytkowej i potocznej, stosuje się do norm językowych w większości swoich wypowiedzi</li> <li>– wie, co to jest błąd językowy</li> <li>– odróżnia innowacje językowe od błędów językowych</li> <li>– rozpoznaje różne rodzaje błędów językowych</li> <li>– wie, na czym polega manipulacja językowa</li> <li>– zna podstawowe sposoby manipulacji językowej</li> <li>– nie poddaje się manipulacji językowej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia, co to są związki wyrazowe</li> <li>– unika stosowania szablonów językowych</li> <li>– wstępnie wyjaśnia na czym polega norma językowa</li> <li>– rozróżnia różne rodzaje norm językowych</li> <li>– przestrzega norm językowych</li> <li>– niemal we wszystkich wypowiedziach</li> <li>– wyjaśnia, co to jest błąd językowy</li> <li>– wyjaśnia, w jakich okolicznościach stosowane są innowacje językowe</li> <li>– klasyfikuje większość błędów językowych</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega manipulacja językowa</li> <li>– omawia językowe sposoby stosowane w manipulacji językowej</li> <li>– skutecznie nie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyjaśnia mechanizm tworzenia związków wyrazowych</li> <li>– krytycznie ocenia stosowanie szablonów językowych</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega i czego dotyczy norma językowa</li> <li>– rozróżnia wszystkie normy językowe</li> <li>– zawsze stosuje się do odpowiednich norm językowych w swoich wypowiedziach</li> <li>– wyjaśnia mechanizm popełniania błędów i usterek językowych</li> <li>– ocenia innowacje językowe</li> <li>– klasyfikuje rodzaje błędów językowych</li> <li>– wyjaśnia, czym różni się manipulacja językowa od perswazji</li> <li>– wyjaśnia językowe mechanizmy manipulacji językowej</li> <li>– przeciwstawia się manipulacji językowej</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– świadomie i celowo stosuje poprawne związki wyrazowe w wypowiedziach</li> <li>– unika stosowania szablonów językowych, krytycznie ocenia je w cudzych wypowiedziach</li> <li>– świadomie stosuje się w swoich wypowiedziach do norm językowych różnego rodzaju</li> <li>– świadomie unika popełniania błędów językowych, zna ich rodzaje i mechanizm powstawiania</li> <li>– świadomie i skutecznie przeciwstawia się manipulacji językowej</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
	manipulacji językowej		poddaje się manipulacji językowej		
WIEM I UMIEM					
Krzysztof Biedrzycki <i>Interpretacja – szkoła rozumienia</i>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– czyta tekst ze zrozumieniem</li> <li>– odróżnia analizę od interpretacji</li> <li>– stawia pytania do tekstu</li> <li>– dostrzega problematykę tekstu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, co składa się na analizę utworu literackiego</li> <li>– wie, na czym polega interpretacja utworu literackiego</li> <li>– formułuje podstawowe wnioski analityczne i interpretacyjne</li> <li>– odczytuje podstawowe sensy utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– pod kierunkiem dokonuje analizy utworu literackiego</li> <li>– pod kierunkiem dokonuje interpretacji utworu</li> <li>– formułuje wnioski analityczne i interpretacyjne</li> <li>– odczytuje sensy utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– dokonuje analizy utworu literackiego</li> <li>– dokonuje interpretacji utworu literackiego</li> <li>– formułuje wnioski analityczne i interpretacyjne związane z różnymi płaszczyznami tekstu</li> <li>– rozpoznaje znaczenia dosłowne i naddane utworu</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– samodzielnie dokonuje pełnej analizy i interpretacji utworu literackiego</li> </ul>

Lektura i inne teksty kultury, materiał językowy	Wymagania				
	konieczne (ocena dopuszczająca)	podstawowe (ocena dostateczna)	rozszerzone (ocena dobra)	dopełniające (ocena bardzo dobra)	(ocena celująca)
	Uczeń				
Teksty przemówień uczniowskich	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wyróżnia przemówienie spośród innych form wypowiedzi</li> <li>– wie, że istnieją środki retoryczne, wymienia przynajmniej jeden z nich</li> <li>– wie, że wypowiedź powinna być spójna</li> <li>– wie, że przemówienie dzieli się na części kompozycyjne</li> <li>– zna pojęcie perswazji</li> <li>– wie, że istnieją pozasłowne elementy wypowiedzi</li> <li>– pisze i wygłasza krótkie przemówienie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wie, czym cechuje się przemówienie</li> <li>– wymienia kilka środków retorycznych</li> <li>– wie, jakimi sposobami osiągać spójność wypowiedzi, zna części kompozycyjne przemówienia</li> <li>– wie, na czym polega perswazja</li> <li>– zna pozasłowne elementy wypowiedzi</li> <li>– pisze i wygłasza przemówienie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– wymienia cechy przemówienia jako formy wypowiedzi</li> <li>– stosuje środki retoryczne</li> <li>– stosuje środki spójnościowe</li> <li>– dzieli tworzony tekst przemówienia na właściwe części kompozycyjne</li> <li>– wyjaśnia, na czym polega perswazja</li> <li>– omawia pozasłowne elementy wypowiedzi</li> <li>– tworzy i w odpowiedni sposób wygłasza przemówienie</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– omawia cechy przemówienia jako formy wypowiedzi</li> <li>– celowo i funkcjonalnie stosuje środki retoryczne</li> <li>– świadomie i funkcjonalnie stosuje środki spójnościowe</li> <li>– świadomie i funkcjonalnie dzieli tworzony tekst przemówienia na właściwe części kompozycyjne</li> <li>– świadomie stosuje środki perswazyjne</li> <li>– stosuje pozasłowne środki wypowiedzi</li> <li>– tworzy przekonujące przemówienie, wygłasza je – stosuje pozasłowne środki wypowiedzi</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>– pisze i wygłasza oddziałujące na odbiorców przemówienie</li> <li>– celowo i funkcjonalnie stosuje środki retoryczne, perswazyjne</li> <li>– stosuje pozajęzykowe środki przy wygłaszaniu tekstu przemówienia</li> </ul>
Test końcowy	– udziela poprawnych odpowiedzi na więcej niż połowę z liczby pytań i poleceń	– udziela poprawnych odpowiedzi na trzy czwarte liczby pytań i poleceń	– udziela poprawnych odpowiedzi na większość z liczby pytań i poleceń	– udziela poprawnych odpowiedzi niemal na wszystkie pytania i polecenia	– udziela poprawnych odpowiedzi na wszystkie pytania i polecenia